

**UCHWAŁA NR XI/107/2019
RADY MIEJSKIEJ W PYSKOWICACH**

z dnia 29 sierpnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Miasta Pyskowice uchwała się, co następuje:

§ 1. Rada Miejska w Pyskowicach przyjmuje Strategię Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pyskowice

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jolanta Drozd

Załącznik do uchwały Nr XI/107/2019

Rady Miejskiej w Pyskowicach

z dnia 29 sierpnia 2019 r.

**STRATEGIA
ROZWOJU MIASTA
PYSKOWICE
DO ROKU 2030**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE DO ROKU 2030

Zamawiający:

Miasto Pyskowice

ul. Strzelców Bytomskich 3

44-120 Pyskowice

Wykonawca:

Kreatus sp. z o.o.

43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62

nr KRS: 0000482632

NIP: 9372667946

REGON:243401618

tel.:+ 48 33 300 34 80

fax.:+48 33 300 30 87

e-mail: biuro@kreatus.eu

website: www.kreatus.eu

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
METODYKA PRZYGOTOWANIA STRATEGII	8
PROCES OPRACOWANIA STRATEGII	10
STRUKTURA STRATEGII.....	12
DIAGNOZA.....	13
1.1 SYTUACJA SPOŁECZNA	13
1.2 SYTUACJA GOSPODARCZA	18
1.3 SYTUACJA ŚRODOWISKOWA	19
1.4 SYTUACJA PRZESTRZENNA	20
1.5 SYTUACJA TECHNICZNA	23
ANALIZA TRENDÓW W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM: ADMINISTRACYJNO- PRAWNYM, SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM	25
ANALIZA STRATEGICZNA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PYSKOWIC – ANALIZA SWOT.....	28
ANALIZA SWOT DLA OBSZARU <i>KAPITAŁ SPOŁECZNY</i>	29
ANALIZA SWOT DLA OBSZARU <i>POTENCJAŁ GOSPODARCZY</i>.....	30
ANALIZA SWOT DLA OBSZARU <i>UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-TECHNICZNE</i>	31
ANALIZA SWOT DLA OBSZARU <i>ŚRODOWISKO NATURALNE</i>	32
KLUCZOWE WYZWANIA ROZWOJU DO ROKU 2030	33
WIZJA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE.....	34
MISJA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE	38
DOMENY STRATEGICZNEGO ROZWOJU	39
SUGEROWANE OBSZARY KLUCZOWE DLA ROZWOJU MIASTA	39

PRIORYTETY STRATEGICZNE PYSKOWIC.....	43
CELE ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE	44
CELE STRATEGICZNE	44
CELE OPERACYJNE	45
KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY STRATEGICZNE.....	48
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	57
DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADKRAJOWYM.....	57
STRATEGIA „EUROPA 2020”.....	57
DOKUMENTY NA SZCZEBLU KRAJOWYM	57
DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”.....	57
STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	58
KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA 2023.....	58
DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADREGIONALNYM	59
STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2020	59
DOKUMENTY NA SZCZEBLU REGIONALNYM	59
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	59
DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADLOKALNYM.....	60
STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2005-2020	60
AKTUALIZACJA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”	61
DOKUMENTY NA SZCZEBLU LOKALNYM	61
GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PYSKOWICE NA LATA 2014-2020	61
PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ.....	61
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PYSKOWICE DO ROKU 2023.....	62
SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII	63
KLUCZOWE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA I EWALUACJI:	66
SPIS RYSUNKÓW.....	70

SPIS TABEL	70
SPIS WYKRESÓW	70
ZAŁĄCZNIKI	72
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	72
CEL BADANIA.....	74
ORGANIZACJA BADANIA.....	75
CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW	76
WYNIKI BADANIA Z MIESZKAŃCAMI	79

WPROWADZENIE

Rozwój zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców – planowany i wdrażany w sposób zrównoważony, inteligentny i włączający – stanowi podstawę działań władz samorządowych. Rozwój lokalny zmierza do tworzenia korzystnych warunków dla gospodarki, społeczności oraz zapewnienia ładu przestrzennego i środowiskowego. Modelowanie rozwoju to proces wymagający kompleksowego podejścia, odpowiedniego i świadomego zaplanowania, koordynacji, zarządzania przez lokalne struktury oraz włączenia społeczności lokalnych.

Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice stanowi główny instrument określający cele rozwoju lokalnego oraz sposób ich osiągnięcia, a także podstawę do tworzenia różnorodnych mechanizmów współpracy z mieszkańcami oraz przedstawicielami podmiotów społeczno-gospodarczych, poprzez możliwość realizowania wspólnych działań ukierunkowanych na osiągnięcie wizji rozwoju miasta. Jest jednym z najważniejszych dokumentów na szczeblu lokalnym, wyznaczającym uwarunkowania dla innych dokumentów strategicznych i planistycznych.

Strategia rozwoju Miasta Pyskowice bazuje na wewnętrznym potencjale sił i uwzględnia także występowanie wewnętrznych słabości miasta. Strategia planowana jest w oparciu o szczególną, indywidualną sytuację gminy, czas realizacji oraz poziom zaangażowania społeczności lokalnych. Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju miasta oraz plan działań zmierzający do ich realizacji za pomocą projektów strategicznych oraz współpracy wielu partnerów. Jest to również dokument ukazujący ofertę miasta i zapraszający, tym samym, nowych mieszkańców, użytkowników oraz inwestorów – do wspólnego tworzenia Miasta Pyskowice.

Strategia cechuje się koherentnością i kolektywnością w zakresie celów w niej zawartych oraz przejętych wobec nich środków działań. W procesie tworzenia strategii ekspertom oraz interesariuszom rozwoju towarzyszyło otwarte myślenie ukierunkowane na wykorzystanie

zewnątrznych szans przyciąganiem polegającym na pozyskiwaniu środków, czy też partnerów, przy wykorzystaniu tzw. niszy rynkowej. Ważne jest także, że strategia ukierunkowana jest na aktywne wykorzystanie i wzmocnienie wewnętrznych zasobów oraz na ich eksponowanie, w celu uatrakcyjnienia jej potencjalnym mieszkańcom i inwestorom.

Interesariuszami rozwoju Miasta Pyskowice w procesie opracowywania dokumentu strategii byli przede wszystkim:

- **mieszkańcy miasta;**
- **samorząd lokalny** – reprezentowany m.in. przez Urząd Miasta oraz jednostki organizacyjne;
- **przedstawiciele biznesu** – podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie miasta;
- **organizacje pozarządowe** – podmioty prowadzące na obszarze miasta działalność społeczną, w tym także grupy nieformalne;
- **inne instytucje i podmioty prowadzące działalność na terenie miasta** (m.in. instytucje prowadzące działalność kulturalną).

Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 jest narzędziem umożliwiającym prawidłowy i efektywny rozwój, dzięki czemu miasto jest w stanie lepiej dostosować się do szybko zmieniającego się otoczenia i wykorzystać przy tym potencjalne możliwości rozwoju. Zastosowanie planowania strategicznego jest także elementem mobilizującym wszystkich interesariuszy rozwoju do aktywności i działania na rzecz gminy. Strategia zapewnia możliwość spójnego działania, integracji celów i działań oraz pozwala skrócić czas i zmniejszyć koszty procesu osiągnięcia celów.

METODYKA PRZYGOTOWANIA STRATEGII

Przygotowanie strategii zostało przeprowadzone w oparciu o metodę partycypacyjno-ekspercką, dzięki czemu zidentyfikowano lokalne potencjały, problemy oraz rzeczywiste potrzeby funkcjonujące wśród wszystkich grup interesariuszy w mieście. Koncepcja strategii powstała jako opracowanie eksperckie obejmujące również działania partycypacyjne z udziałem przedstawicieli Urzędu Miasta oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji społecznych. Metodyka opracowania stanowi zatem połączenie czasem kilku podejść metodycznych, w wyniku czego część prac opracowywana jest w tzw. wersji partycypacyjnej, a część – przy udziale konsultantów oraz ekspertów.

Przy realizacji przyjętej metody uwzględniano:

- istotny wkład pracy konsultantów i ekspertów uczestniczących w spotkaniach i warsztatach;
- partycypacyjny charakter budowy strategii (na każdym etapie uwzględniono włączenie społeczności lokalnych oraz ich wkład w tworzenie dokumentu);
- analizowanie, ocenę trendów i procesów lokalnych oraz procesów zewnętrznych (wykorzystano w tym celu istniejące już dane, a także informacje pozyskane od społeczności lokalnych i innych grup interesariuszy i ekspertów, m.in. podczas warsztatów);
- tworzenie zintegrowanej wizji rozwoju opartej na dokumentach regionalnych i z poza regionu.

Proces budowania strategii na każdym jego etapie był jawny i zakładał tzw. partycypację społeczną przejawiającą się włączeniem społeczności w możliwość tworzenia i opiniowania oraz późniejszego wdrażania dokumentu. Wspólnota mieszkańców i interesariuszy była na bieżąco informowana o postępach prac. W procesie tworzenia strategii zapewniony został dialog z lokalną społecznością i innymi przedstawicielami poszczególnych interesariuszy – poprzez badanie potrzeb, udział w warsztatach strategicznych i prospektywnych, a także na etapie tworzenia projektów strategicznych i podczas Forum Wymiany Pomysłów. Dzięki planowaniu rozwoju w oparciu o charakter partycypacyjny zmniejsza się liczbę potencjalnych konfliktów oraz buduje się wzajemne partnerstwo poprzez poszukiwanie rozwiązań względnie satysfakcjonujących wszystkich interesariuszy. Dzięki temu zapewniona zostaje równoprawność różnorodnych interesów prywatnych i publicznych oraz tworzy się podstawę do rozwoju partnerstw publiczno-prywatnych.

Podstawą koncepcji były przeprowadzane warsztaty wśród mieszkańców oraz innych środowisk gminy i jej liderów. Warsztaty strategiczne oraz prospektywne stanowiły podstawę opracowania potrzeb inwestycyjnych gminy, planów rozwoju oraz zadań i celów rozwoju. Na podstawie danych zebranych podczas analiz oraz warsztatów, określone zostały obszary problemowe oraz preferencje rozwojowe wynikające z istniejących uwarunkowań Miasta Pyskowice. Diagnoza prospektywna zawiera ocenę obszaru i otoczenia pod kątem ich wpływu na przyszłość oraz osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju Miasta Pyskowice.

PROCES OPRACOWANIA STRATEGII

Pierwszy krok w pracy nad opracowaniem strategii obejmował przygotowanie analizy statystycznej oraz analizy dokumentów (*desk research*). Analiza statystyczna opierała się na danych zawartych w statystyce publicznej (Bank Danych Lokalnych oraz dane pochodzące z instytucji publicznych, takich jak: OPS, PUP, Policja, wydziały Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych). Analiza obejmuje metody i narzędzia statystyki opisowej, natężenia zjawisk oraz bazuje na opisie tabelarycznym i na graficznej prezentacji wyników badań.

Kolejnym krokiem było przeprowadzenie badań jakościowych wśród mieszkańców Pyskowic za pomocą ankiety. Badanie dotyczyło identyfikacji sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej w Pyskowicach oraz określenia poziomu jakości i warunków życia w mieście, jak też zdiagnozowania proponowanych kierunków zmian do roku 2030. Badanie prowadzono w oparciu o ankietę elektroniczną oraz papierową, a także za pośrednictwem wywiadów z ankierem, prowadzonych w trakcie dwudniowych dożynek miasta.

Na etapie diagnozy odbywały się także warsztaty w których uczestniczyli:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych miasta;
- radni oraz liderzy lokalni miasta;
- przedstawiciele organizacji społecznych oraz przedsiębiorcy;
- mieszkańcy miasta.

Kolejnym etapem było syntetyczne zobrazowanie sił i słabości oraz szans i zagrożeń miasta – czyli analiza SWOT, dzięki której można było określić wizję i misję rozwoju miasta, a także cele strategiczne.

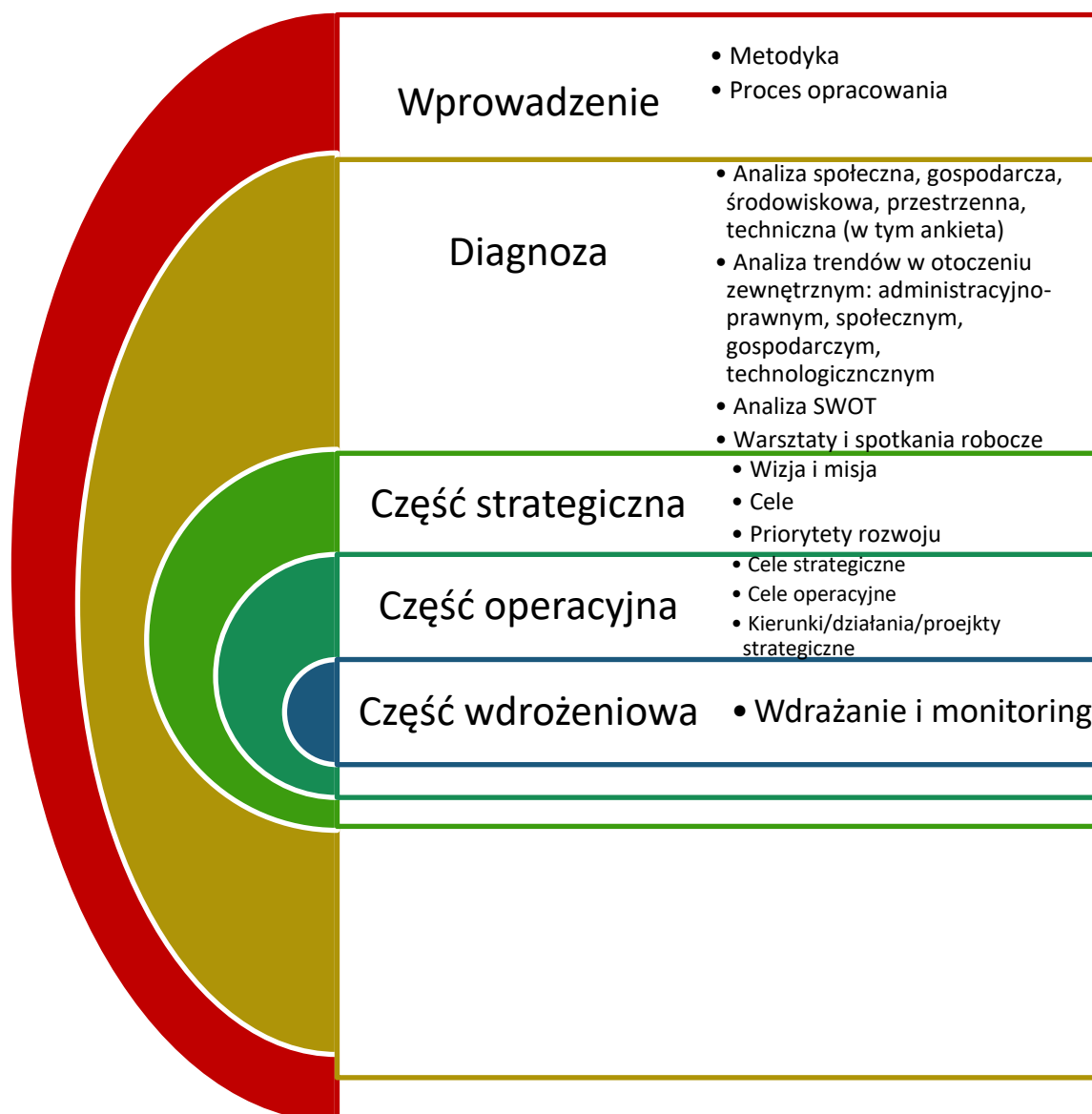
W ramach prac nad rekomendacjami strategicznymi prowadzono spotkania robocze oraz warsztaty strategiczne, w których uczestniczyli:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych miasta;
- radni oraz liderzy lokalni miasta;
- przedstawiciele organizacji społecznych oraz przedsiębiorcy;
- mieszkańcy miasta.

Kolejny etap obejmował wyznaczenie działań strategicznych w mieście, w ramach którego prowadzono nabór propozycji projektów strategicznych oraz przeprowadzono Internetowe Forum Wymiany Pomysłów, za pomocą którego interesariusze mieli możliwość zapoznania się z projektami oraz podzielenia się opinią na temat danego projektu, pomysłami w zakresie partnerstw w projektach, a ponadto możliwością swojego przyszłego udziału w ich realizacji

Ostatnim etapem było opracowanie systemu realizacji oraz monitorowania strategii, a także przygotowanie całościowe projektu strategii.

STRUKTURA STRATEGII

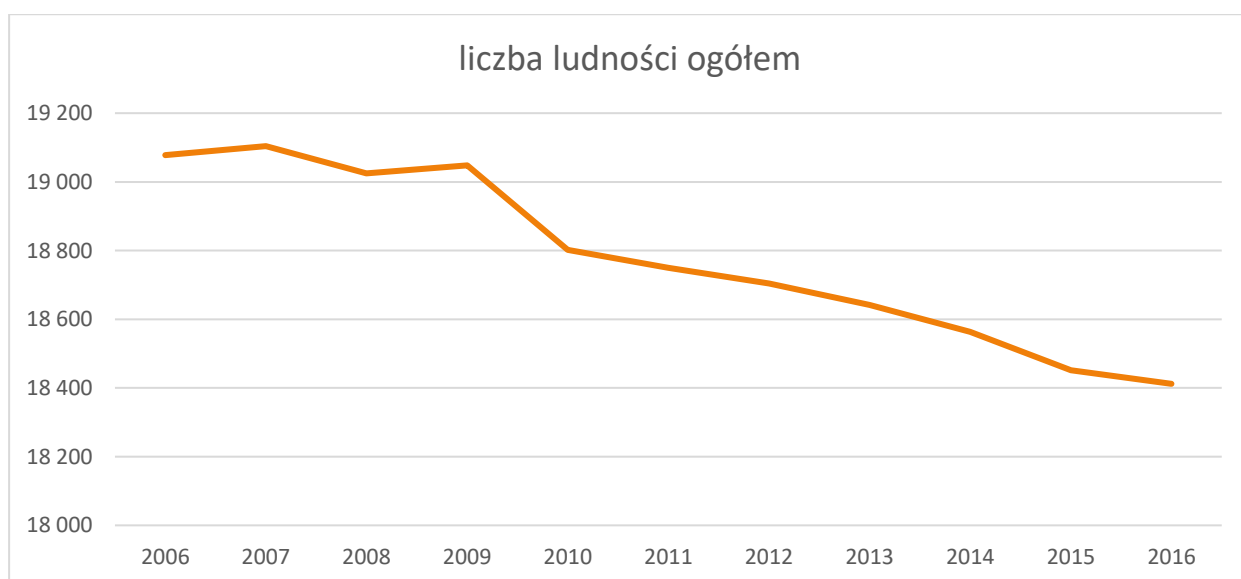
Rekomendacje strategiczne dla Miasta Pyskowice oparto na zasadzie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, a także na zasadzie partnerstwa, dzięki czemu efektem wdrażania strategii powinien być rozwój w oparciu o współzarządzanie, kreowanie nowych funkcji sprzyjających społeczno-gospodarczemu wzrostowi, oraz z zachowaniem wysokiej jakości środowiska.

DIAGNOZA

1.1 Sytuacja społeczna

W Pyskowicach – według ewidencji ludności – zameldowanych na stałe jest 16854 osób, a na okres czasowy – 276 osób¹. Natomiast według danych Głównego Urzędu Statystycznego² w roku 2016 Miasto Pyskowice zamieszkiwane było przez 18 412 osób. W stosunku do roku 2006 liczba mieszkańców spadła o ok. 4% (19 078 osób w 2006). Na podobnym poziomie utrzymuje się liczba ludności w wieku produkcyjnym (2006: 64,3% mieszkańców, 2016: 63,9%), natomiast widoczne są znaczne zmiany w udziale osób w wieku przedprodukcyjnym w strukturze mieszkańców – tendencja spadkowa (2006: 18,1%, 2016: 15,4%) oraz znaczny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (2006: 17,6%, 2016: 20,7%). W mieście od roku 2010 utrzymuje się ujemny przyrost naturalny (2006: 16, 2010: -9, 2016: -66).

Wykres 1. Liczba ludności ogółem w latach 2006-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

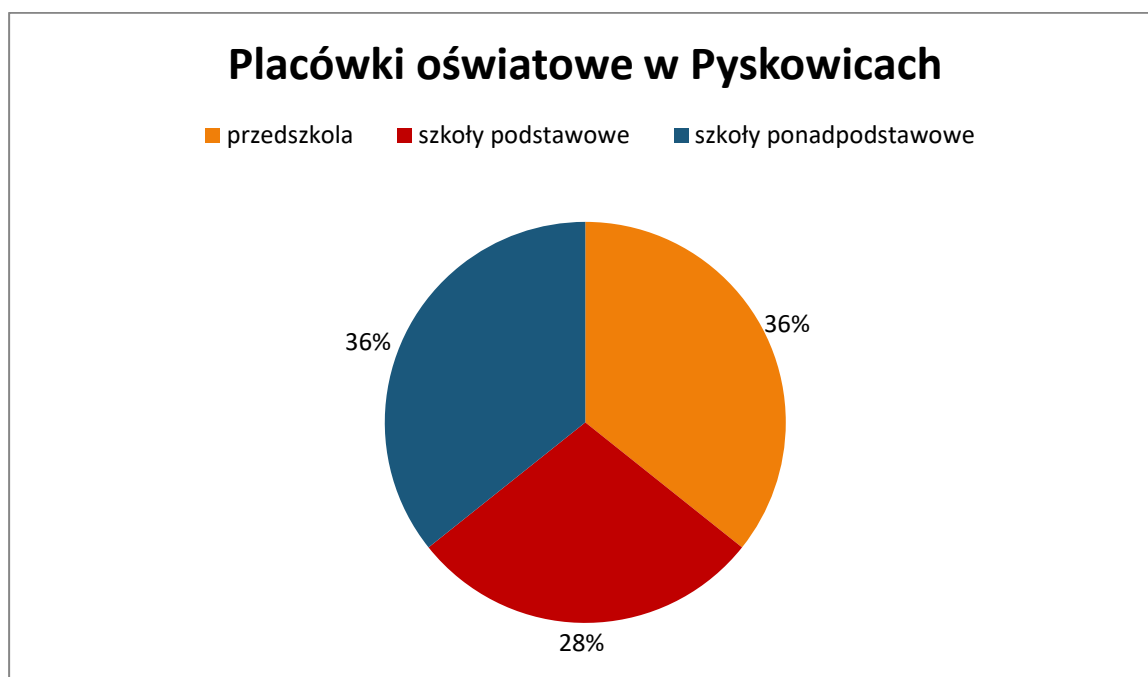
W latach 2012-2014 znacząco spadła liczba przestępstw popełnionych w Pyskowicach. Najwięcej spośród przestępstw miało charakter kryminalny oraz przeciwko mieniu. W porównaniu do innych gmin województwa śląskiego, Pyskowice są gminą o dość niskim poziomie przestępczości.

¹ Dane na dzień 31.12.2016 r.

² Wszystkie dane statystyczne pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W mieście funkcjonuje 5 przedszkoli (w tym jedno z oddziałami integracyjnymi), 5 szkół podstawowych (w tym Zespół Szkół Specjalnych prowadzony przez Powiat Gliwicki oraz jedna z oddziałami integracyjnymi) oraz Zespół Szkół im Marii Konopnickiej prowadzony przez Powiat Gliwicki kształcący młodzież na poziomie ponadpodstawowym. Warto zaznaczyć, że Szkoła Podstawowa działająca w ramach Zespołu Szkół Specjalnych w roku 2017 została uznana za najlepszą szkołę podstawową w województwie śląskim w rankingu Dziennika Zachodniego.

Wykres 2. Placówki oświatowe w Pyskowicach

Źródło: Opracowanie własne.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego (2011) mieszkańcy Pyskowic mieli najniższy poziom wykształcenia w stosunku do mieszkańców całego województwa. Kobiety najczęściej posiadały wykształcenie podstawowe (23,6%) oraz zasadnicze zawodowe (22,2%), natomiast mężczyźni – zasadnicze zawodowe (39,9%) oraz średnie zawodowe (19,6%).

Najważniejszą jednostką zajmującą się rozwojem kultury i sportu w mieście jest Miejski Ośrodek Kultury i Sportu w Pyskowicach (MOKiS). Podstawowym celem funkcjonowania ośrodka jest rozwijanie dociekliwości poznawczej i kreatywności oraz pomoc w ujawnianiu i pogłębianiu uzdolnień, zainteresowań i umiejętności, a także organizowanie życia kulturalnego Pyskowic. Ośrodek organizuje konkursy, przeglądy, festiwale, turnieje, wystawy, przedstawienia, koncerty, imprezy kulturalne, festiwale offowe, odczyty, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz imprezy masowe. Ośrodek dysponuje atrakcyjnymi obiektami

sportowymi usytuowanymi w Pyskowicach i Dzierżnie (Hala Widowiskowo-sportowa im. Huberta Wagnera, Stadion Sportowy przy ul. Sikorskiego, Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny przy ul. Wyszyńskiego, Boisko sportowe w Dzierżnie). Budynek główny MOKiS posiada: pełnowymiarową salę baletową, salę widowiskową ze sceną i zapleczem, trzy sale muzyczne, salę wykładową, pracownię plastyczną oraz pracownię modelarską. Oferta MOKiS jest bardzo rozbudowana i skierowana do wszystkich grup mieszkańców (m.in. zajęcia dla seniorów). W mieście ponadto funkcjonują kluby sportowe oraz stowarzyszenia o różnym profilu działalności (np. Klub Seniora 50+, Stowarzyszenie Ludzie Miasta, Stowarzyszenie Stacja Pyskowice, Towarzystwo Ochrony Zabytków Kolejnictwa i Organizacji Skansenów, i inne).

Biorąc pod uwagę ujemny przyrost naturalny Pyskowic, koniecznym jest zwrócenie uwagi na ofertę dla seniorów. Przed starzejącym się społeczeństwem stoją bowiem inne zadania i wyzwania dla miasta. Pyskowice wychodzą jednak naprzeciw potrzebom osób starszych, w mieście powstało już kilka klubów dla seniorów, w tym Klub Seniora przy Parafii św. Mikołaja. W Pyskowicach funkcjonuje również Uniwersytet Trzeciego Wieku, zaś w 2016 roku uruchomiono program „Pyskowicki Senior 60+”, w którym obecnie biorą udział 23 firmy działające na terenie miasta. Dzięki temu osoby starsze mogą skorzystać z rabatów przy zakupie sprzętu medycznego, komputerowego lub książek, czy też uzyskać zniżkę w kawiarni. Miejski Ośrodek Kultury i Sportu w Pyskowicach również zapewnia aktywności dla seniorów w postaci organizacji zajęć ruchowych.

Firmy biorące udział w Programie „Pyskowicki Senior 60+”:

- Miejski Ośrodek Kultury i Sportu ul. Kard. S. Wyszyńskiego 27
- Restauracja „Klaver” ul. Aleja 1 Maja 2
- Myjnia ręczna „AKKA” Katarzyna Bączkowska ul. Armii Krajowej 29A
- Zakład Optyki Okularowej Bolesław Rudziński ul. Wojska Polskiego 21
- S.C OKTAN Pizzeria Roma ul. Szopena 12
- Studio Sabina (fryzjerstwo) ul. Paderewskiego 8
- Butik Fashion & Style Bożena Rupacz ul. Piłsudskiego 2
- AUTO-SERVICE Jacek Porada ul. Gen. W. Sikorskiego 84
- Sklep Zaopatrzenia Medycznego „CEMEDIK” Katarzyna Ceglarek ul. Szopena 1
- Centrum Dietetyczne Naturhouse Marta Kalbarczyk ul. Wojska Polskiego 2C
- DRAMA Danuta Schmidtko pl. Piłsudskiego 1
- PC POMOC Krzysztof Zawisło ul. Wieczorka 18A/3
- Serwis Komputerowy „KLIK” Michał Soliński ul. Aleja 1 Maja 1
- Antykwariat Księgarnia „Świat Książek” ul. Sikorskiego 2
- Sklep Motoryzacyjny Jan Kliś ul. Toszecka 44D

- OPTIC FIT Zakład Optyczny ul. Rynek 10
- Firma Aranżacyjna EL DEKOR ul. Wojska Polskiego 1
- DEKORDOM Sp. z o.o. ul. Nasienna 1
- P.H. "ELEKTRO-2001" Teresa Sigmundczyk ul. Armii Krajowej 28
- KOMSTA OKNA I DRZWI S.A. ul. Nasienna 2 44-120 Pyskowice
- Restauracja UMAMI ul. Gen. Sikorskiego 46
- SALON KOSMETYCZNY MIRA ul. Armii Krajowej 28

Od roku 2008 do 2015 rosły wydatki budżetu miasta na oświatę i wychowanie (2005: 12,4 mln, 2015: 18,4 mln). Kwota wydatków na jednego mieszkańca wzrosła o 345 zł. Rosną również wydatki na pomoc społeczną (2005: 5,8 mln, 2015: 7,6 mln), ochronę zdrowia (2005: 390 tys., 2015: 620,5 tys.) oraz bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (2005: 889,9 tys., 2015: 1,2 mln). W stosunku do roku 2005 wzrosły nakłady budżetu na kulturę i ochronę dziedzictwa naturalnego, jednak w porównaniu z rokiem 2012, kiedy to przeprowadzono adaptację II pietra ratusza, wartość w 2015 roku spadła (2 mln zł, 2012: 2,2 mln). Od 2012 roku maleją także wydatki budżetu miasta na kulturę fizyczną i sport (2012: 2,1 mln, 2015: 882,1 tys.).

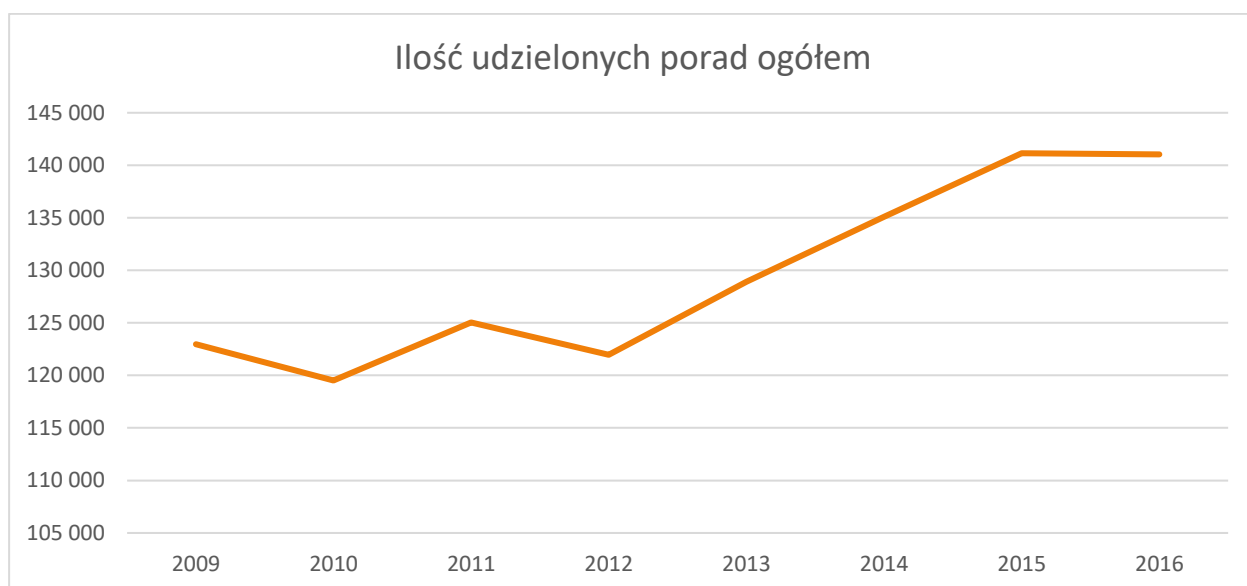
Wyniki badania ankietowego³, przeprowadzonego wśród mieszkańców, wskazują na ich duże związanie z miastem – aż 91% respondentów wskazało, że są związani z miastem (zdecydowanie – 53,7%, raczej tak – 37,3%). Większość mieszkańców (67,7%) nie planuje zmiany miejsca zamieszkania oraz uważa, że jest to dobre miejsce do życia (29,7%: *zdecydowanie tak*, 53,7%: *raczej tak*). Obiekty sportowo-rekreacyjne, dostępność usług publicznych, obiekty związane z kulturą i rozrywką to w opinii mieszkańców jedne z najmocniejszych stron miasta (odpowiednio: 38,3%; 32,3%; 24,3%). Mimo to, mieszkańcy uważają, że liczba miejsc do uprawiania sportu i rekreacji jest niewystarczająca (65,7% uznało to za słabą stronę miasta).

Służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie. W 2015 r. liczba przychodni w gminie wynosiła 10, a tym samym na jedną przychodnię przypadało 1845 osób. Rośnie jednak liczba udzielanych porad z 122 964 w roku 2009 do 141 044 w roku 2016. Może być to sytuacja niepokojąca ze względu na malejącą liczbę mieszkańców, jednak może to również oznaczać wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

---

³ Badanie zostało przeprowadzone w formie papierowej oraz elektronicznej i potrwało od 31 sierpnia 2017 do 13 września 2017. W badaniu wzięło udział 300 osób.

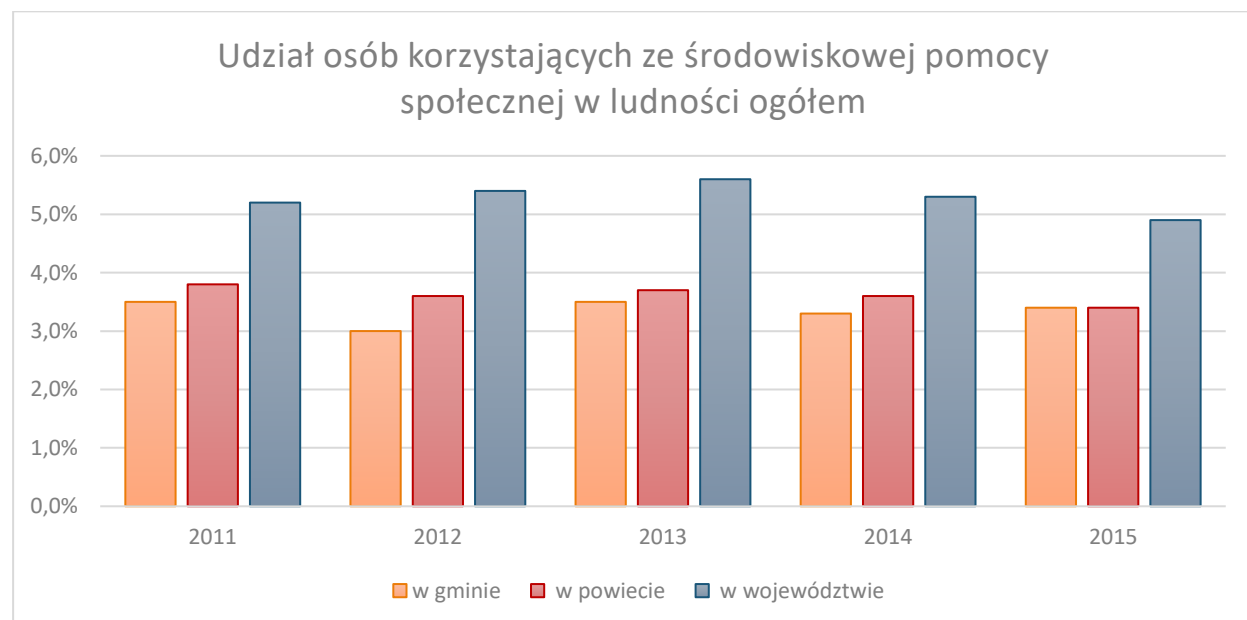
Wykres 3. Ilość udzielonych porad w przychodniach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Pyskowicach utrzymuje się na dość stałym poziomie nieprzekraczającej 3,5%. Jest ona zbliżona do wartości w powiecie, jednak znacznie niższa niż wartości dla województwa.

Wykres 4. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W roku 2016 liczba pracujących na 1000 mieszkańców w Pyskowicach wyniosła 222. Jest to wartość dużo wyższa niż w roku 2006, gdzie na 1000 osób pracowało 142, jednakże wartość ta jest niższa od średniej wojewódzkiej, która wynosi 265. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście w roku 2016 wyniosła 8,2% (9,6% wśród kobiet, 6,8% wśród mężczyzn), jest to wartość powyżej średniej dla województwa (2016: 6,6%). Jednak w porównaniu z ubiegłymi latami poziom bezrobocia w mieście znacząco spadł (rok 2016: 18,1%, 2010: 13,1%). Zgodnie z tendencją krajową oraz wojewódzką, w Pyskowicach wzrosło przeciętne miesięczne wynagrodzenie, choć mimo to utrzymuje się ono poniżej wartości wojewódzkiej i krajowej. W roku 2016 przeciętne wynagrodzenie w Pyskowicach wyniosło 3564 zł (woj.: 4295 zł, Polska: 4291 zł) – rok 2006: Pyskowice: 2215 zł, województwo: 2730 zł, kraj: 2637 zł.

W Pyskowicach, wg danych na rok 2015, wśród mężczyzn dominowało zatrudnienie w sektorze przemysłowym (58,1%), rolniczym (16,1%) oraz usługowym (16%). Natomiast wśród kobiet dominowało zatrudnienie w pozostałych sektorach⁴ (41,6%), sektorze rolniczym (22,8%), przemysłowym (17,3%) oraz usługowym (14,8%).

Na 5 581 kobiet w wieku produkcyjnym pracowało jedynie 1 834. Wśród 6 178 mężczyzn w wieku produkcyjnym zatrudnionych było 2 254. Obie wartości na przestrzeni ostatnich lat mają tendencję wzrostową.

Od roku 2011 wzrasta liczba działających w mieście podmiotów gospodarczych, głównie w sektorze prywatnym. Najwięcej podmiotów prowadziło działalność wg PDK w sekcji G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając w to motocykle (319); F: Budownictwo (185), oraz C: Przetwórstwo przemysłowe (110)⁵.

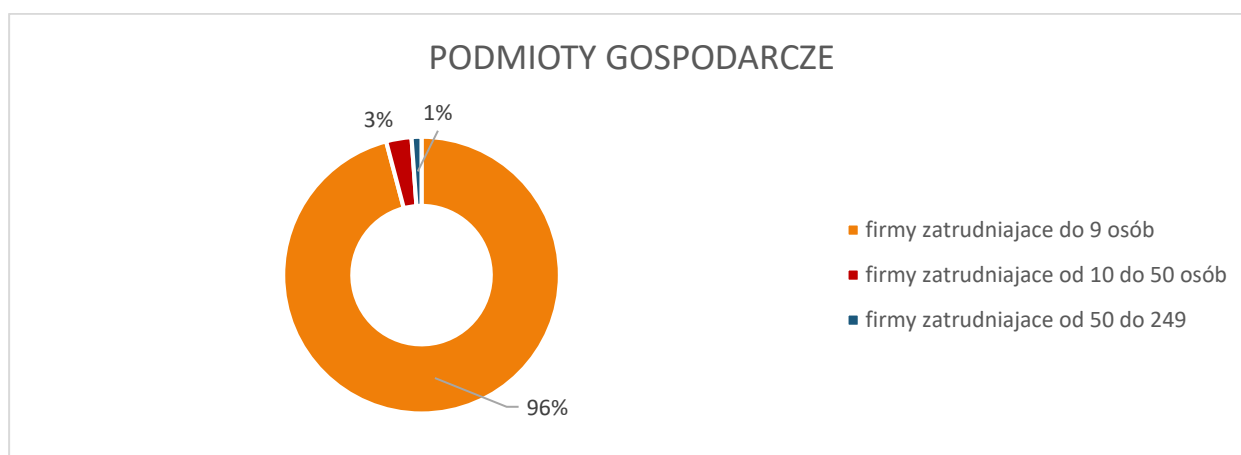
Na terenie gminy, wg danych GUS, w roku 2016 zarejestrowanych było 1 553 podmiotów gospodarczych. Najwięcej zarejestrowanych było mikroprzedsiębiorstw (firm zatrudniających do 9 osób) – 1489 (96%). Firm zatrudniających od 10 do 50 osób było 46, natomiast firm zatrudniających od 50 – 249 osób było 18. Do największych pracodawców należą m.in.: DB Schenker, Rossmann, Hybryd, Viva Inwestycje, Eurocolor, Komsta, Glass Produkt, Polmarkus, czy Kurotec.

---

⁴ Działalność prowadzona poza sektorem rolniczym, przemysłowym, usługowym i finansowym.

⁵ Dane za rok 2015.

Wykres 5. Podmioty gospodarcze w podziale na liczbę zatrudnionych osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Miasto dysponuje atrakcyjnie zlokalizowanymi terenami inwestycyjnymi. W porównaniu z sąsiednimi Gliwicami i innymi miastami, koszty prowadzenia działalności gospodarczej w Pyskowicach mogą okazać się konkurencyjne. Miasto jest otwarte na współpracę z przedsiębiorcami. Atutem miasta jest brak barier infrastrukturalnych dla inwestycji produkcyjno-usługowych, baz logistycznych czy budownictwa mieszkaniowego. Prowadzone działania promujące inwestowanie w Pyskowicach są jednak niewystarczające, co pokazuje niewielki wzrost liczby firm zatrudniających powyżej 50 osób na przestrzeni ostatnich 6 lat (powstały tylko 2 nowe firmy).

W mieście nie funkcjonują instytucje otoczenia biznesu wspomagające rozwój przedsiębiorczości.

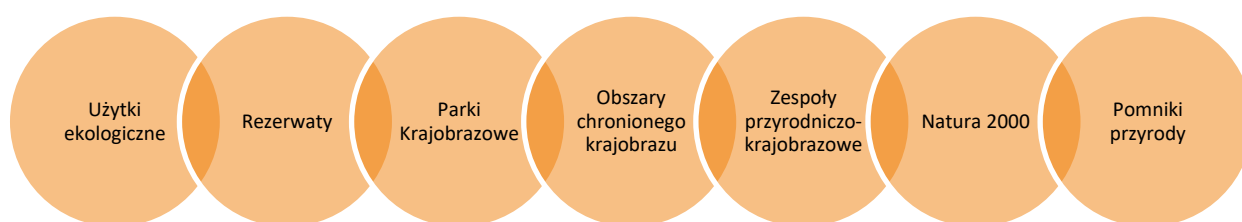
1.3 Sytuacja środowiskowa

Miasto położone jest w dolinie rzeki Dramy. W południowo-zachodniej części miasta zlokalizowany jest sztuczny zbiornik Dzierżno Małe oraz część jeziora Dzierżno Duże. Niestety rzeka Drama oraz zbiorniki Dzierżno Duże i Małe są zanieczyszczone (w przypadku Dzierżna Dużego wynika to z niezadowalającego stanu rzeki Kłodnicy, a w przypadku Dzierżna Małego – z zanieczyszczenia rzeki Dramy; należy jednak wspomnieć, że sytuacja z zanieczyszczeniem ulega poprawie). Atutem miasta jest zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne zalewu Dzierżno Małe.

Gospodarka wodno-ściekowa nie jest uregulowana we wszystkich częściach miasta (m.in. w rejonie Zaolszan i Dzierżna oraz w rejonach inwestycyjnych).

Znaczna część terenów w mieście (ok. 57% wg danych GUS na rok 2014) przeznaczona jest na użytki rolne. Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na terenie miasta nie ma użytków ekologicznych, rezerwatów, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych czy obszarów Natura 2000. W Pyskowicach znajdują się natomiast 32 drzewa będące pomnikami przyrody.

Wykres 6. Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne.

Jednym z głównych problemów miasta w obszarze środowiska jest zanieczyszczenie powietrza, w tym niska emisja. Problem ten wynika z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców, niskiego zainteresowania mieszkańców korzystaniem z publicznych środków transportu, stosowaniem przestarzałych źródeł ciepła oraz używaniem nieodpowiednich materiałów do ogrzewania mieszkań, brakiem zainteresowania możliwościami wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. W celu poprawy tej sytuacji miasto opracowało Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

1.4 Sytuacja przestrzenna

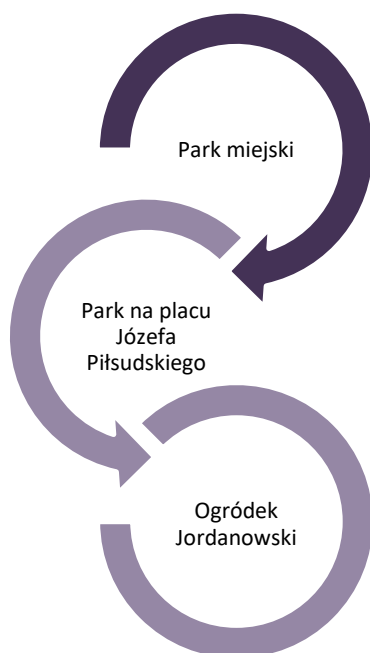
Miasto Pyskowice jest jednym z najstarszych miast Górnego Śląska. Układ urbanistyczny miasta charakteryzuje rynek (o kształcie niemal kwadratowym) z siecią ulic wychodzących z jego narożników. W tej części miasta znajdują się też jego najważniejsze zabytki, takie jak: Stare Miasto – zachowany średniowieczny układ urbanistyczny starego miasta; zabudowa wokół rynku – kamieniczki o sklepionych sieniach z XIX w.; fontanna – zabytkowa fontanna na rynku; ratusz miejski – w stylu neogotyckim z 1822 r.

Miasto można podzielić na dwie części: południowa część – Stare Pyskowice; północna część – Nowe Pyskowice (tzw. Osiedle). Stare Pyskowice obejmują dzielnice Dzierżno oraz Zaolszany, które charakteryzują się typowo wiejską zabudową z dużą liczbą gospodarstw

rolnych. Ponadto zlokalizowane są w tej części miasta zbiorniki Dzierżno Duże i Małe. Nowe Pyskowice obejmuje centrum miasta.

Do najważniejszych terenów zielonych w mieście należy zaliczyć: Park Miejski – zlokalizowany jest w dolinie rzeki Dramy, w południowej części Miasta Pyskowice; Park na placu Józefa Piłsudskiego – zlokalizowany w centrum miasta pomiędzy ulicami Strzelców Bytomskich i Ignacego Paderewskiego oraz Ogródek Jordanowski – położony w rejonie ulic Strzelców Bytomskich, Osiedlowej i Poniatowskiego. Aż 48,7% mieszkańców oceniło estetykę miasta jako dobrą. Ponadto, mieszkańcy są zdania, że powierzchnia terenów zielonych jest wystarczająca (54,3% respondentów). 52% mieszkańców wskazało jednak, że tereny zielone nie są odpowiednio zadbane.

Wykres 7. Najważniejsze tereny zielone w Pyskowicach

Źródło: Opracowanie własne.

Miasto charakteryzuje dobrze rozwinięty układ drogowy. Przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 901 Wielowieś – Gliwice o dł. 5,5 km. Ponadto przez miasto przebiegają dwie drogi krajowe: nr 40 i 94 o łącznej długości 8,1 km, drogi powiatowe o dł. 7 km, i gminne – 38 km.

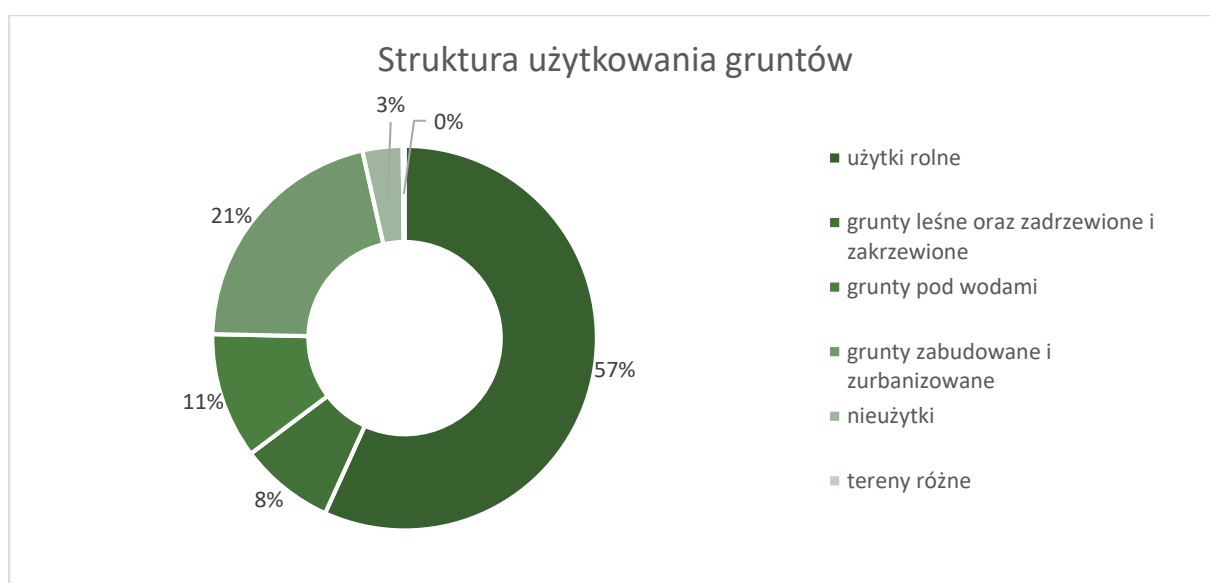
Na terenie miasta kursuje 8 linii autobusowych obsługiwanych od 1 stycznia 2019 roku przez Zarząd Transportu Metropolitalnego Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Linie te łączą Pyskowice z Bytomiem, Gliwicami oraz Tarnowskimi Górami. Ponadto, funkcjonują także kursy oferowane przez przewoźników prywatnych.

W mieście zlokalizowana jest stacja kolejowa, na której zatrzymują się pociągi kursujące na trasie Opole – Gliwice.

Struktura użytkowania gruntów w roku 2014 wg danych GUS prezentowała się następująco:

- użytki rolne – 1 754 ha;
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 246 ha;
- grunty pod wodami – 327 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 653 ha;
- nieużytki – 104 ha;
- tereny różne – 5 ha.

Wykres 8. Struktura użytkowania gruntów w zestawieniu procentowym dla 2014 r.

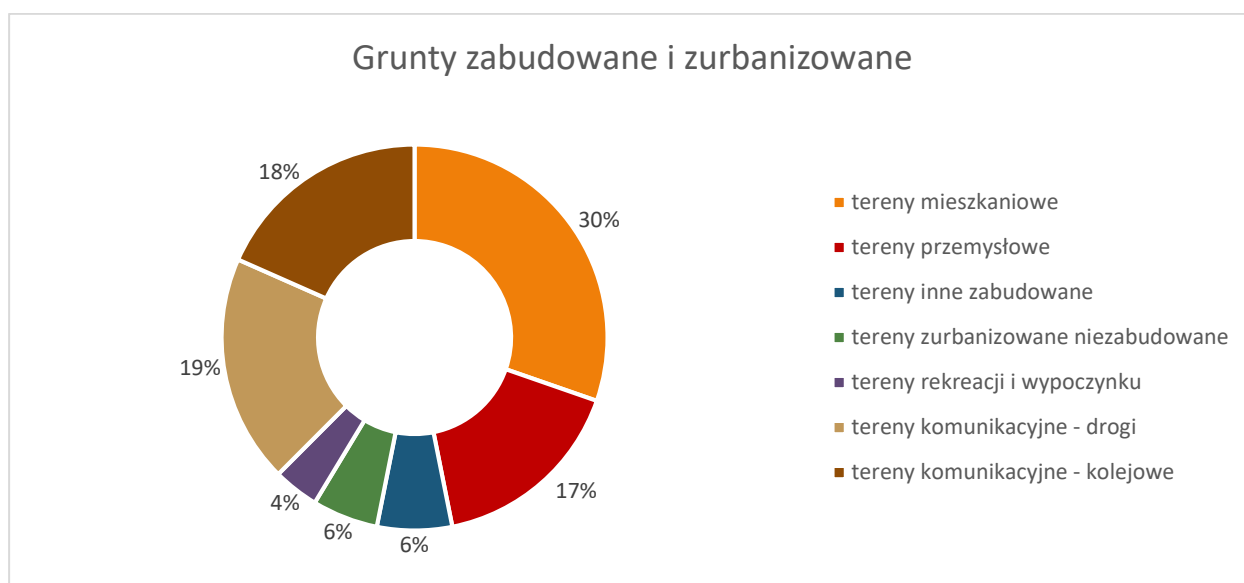

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły odpowiednio:

- tereny mieszkaniowe – 198 ha;
- tereny przemysłowe – 108 ha;
- tereny inne zabudowane – 41 ha;
- tereny zurbanizowane niezabudowane – 36 ha;
- tereny rekreacji i wypoczynku 25 ha;
- tereny komunikacyjne – drogi – 125 ha;
- tereny komunikacyjne – kolejowe – 120 ha.

Wykres 9. Grunty zabudowane i zurbanizowane w zestawieniu procentowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Zabudowa mieszkaniowa na terenie Pyskowic jest zróżnicowana. W okolicy Rynku dominują wielorodzinne kamienice, w sąsiednich uliczkach domy jednorodzinne oraz pojedyncza zabudowa wielorodzinna. W kierunku północnym oraz zachodnim wybudowane zostały bloki mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji. Na południu – w starszej części miasta – zabudowa jest również zróżnicowana. W całym mieście dostrzegalny jest bardzo zróżnicowany stan techniczny budynków, który wskazuje na problemy i potrzeby inwestycyjne w tym kierunku. Dotyczy to nie tylko zasobów gminnych, ale również budownictwa prywatnego. Liczba mieszkań w Pyskowicach stale rośnie: na przestrzeni ostatnich 10 lat (2006-2016) przybyło 318 mieszkań. Wzrosły także wskaźniki przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań oraz powierzchni użytkowej na 1 osobę.

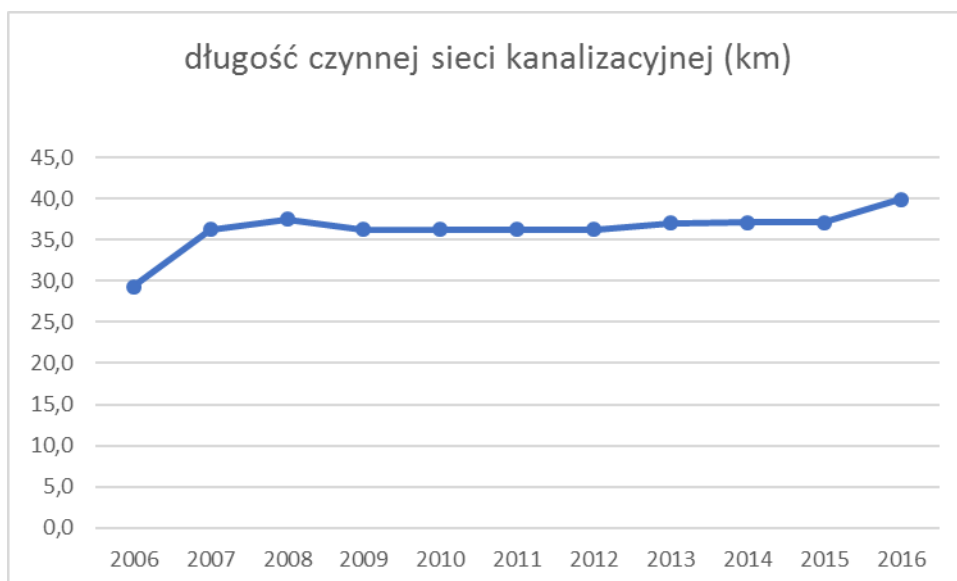
1.5 Sytuacja techniczna

Wykonawcą usług w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach. Aktualnie w obszarze gminy nie ma oczyszczalni ścieków. Ścieki kierowane są przez przepompownię, zlokalizowaną przy ul. Mickiewicza do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach.

Wg danych GUS za rok 2015 wszystkie budynki mieszkalne przyłączone były do sieci wodociągowej, natomiast do sieci kanalizacyjnej – jedynie 47,1% budynków mieszkalnych. Od roku 2006 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10,6 km i wynosiła na koniec roku 2016 – 39,9 km.

Wykres 10. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km

Źródło: Opracowanie własne.

Długość czynnej sieci gazowej wzrosła o 10 km w latach 2006-2015 i wynosi obecnie 68,34 km., wg danych GUS w roku 2015 w Pyskowicach z sieci gazowej korzystało 16 776 osób.

Wykres 11. Liczba osób korzystających z sieci gazowej

Źródło: Opracowanie własne.

ANALIZA TRENDÓW W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM: ADMINISTRACYJNO- PRAWNYM, SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM

Analiza trendów jest niezbędna, aby rozpoznać szanse, zagrożenia i ograniczenia, jakie tkwią w otoczeniu, dzięki czemu możliwe będzie przygotowanie odpowiedniej strategii rozwoju. Analizy dokonano na podstawie pięciu obszarów, w tym: politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologicznym i ekologicznym. Analiza otoczenia politycznego dostarcza nam informacji o istniejących uwarunkowaniach prawnych odnoszących się w szczególności do polityki gminnej czy regionalnej. W przypadku otoczenia ekonomicznego analizie podaje się koniunkturę gospodarczą (to, czy mamy do czynienia z jej ożywieniem czy z recesją, oraz to, w jakich dziedzinach ma ona miejsce). Jest to szczególnie istotne przy późniejszym określaniu celów szczegółowych. Otoczenie społeczne bada się pod kątem warunków demograficznych, ogólnego poziomu życia oraz oczekiwań społeczeństwa. Analiza otoczenia technologicznego pozwala określić strefy rozwojowe dla miasta w zakresie jego produktów oraz innowacyjności. Natomiast otoczenie ekologiczne dotyczy przede wszystkim relacji funkcjonowania gminy i elementów środowiska. Analiza pozwala określić, w jakich obszarach środowiska jest konieczna interwencja oraz na jakie rozwiązania powinna gmina postawić. Zgodnie z przyjętą metodyką, prace analityczne realizowane przez panele ekspertów były prowadzone dla wcześniej opisanych obszarów tematycznych. Analiza STEEP stanowi wkład do definiowanych w ramach analizy SWOT szans i zagrożeń.

Tabela 1. Analiza STEEP

	Uwarunkowania pozytywnie wpływające na rozwój miasta	Uwarunkowania neutralne dla rozwoju miasta	Uwarunkowania negatywnie wpływające na rozwój miasta
Polityczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utworzenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii ▪ Wsparcie przez państwo działań samorządu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabilność polityczna i społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska jakość prawa tworzonego na poziomie centralnym ▪ Zmiany polityczne na poziomie regionalnym
Ekonomiczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Polski ▪ Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji publicznych i prywatnych ▪ Wzrost zamożności społeczeństwa ▪ Realizacja inwestycji miejskich w partnerstwie publiczno-prywatnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jakość polityki gospodarczej władz centralnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom obciążeń podatkowych ▪ Wzrost bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży i osób z wyższym wykształceniem ▪ Wzrost uzależnienia od środków socjalnych ▪ Rosnąca konkurencja o miejsca pracy i zasoby siły roboczej
Spoleczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnący poziom zaangażowania społecznego ▪ Zwiększenie skłonności do tworzenia partnerstw lokalnych i ponadlokalnych ▪ Wzrost przedsiębiorczości ▪ Kreowanie zmian przestrzeni miasta z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ Rozwój systemu kształcenia ukierunkowanego na potrzeby lokalnego rynku pracy ▪ Zwiększająca się liczba organizacji pozarządowych mających wpływ na życie kulturalne i społeczne miasta ▪ Poprawa struktury wykształcenia ▪ Rozwój systemu opieki nad ludźmi starszymi, niepełnosprawnymi i wykluczonymi społecznie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost zachorowalności na choroby cywilizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niekorzystne tendencje demograficzne (zmiana piramidy wiekowej społeczeństw) ▪ Rosnące obciążenia fiskalno-budżetowe spowodowane procesem starzenia się ▪ Rosnąca mobilność ludzi młodych w tym specjalistów ▪ Wzrost postaw konsumpcyjnych ▪ Brak stabilizacji życiowej (w tym stabilności miejsca pracy, zabezpieczeń emerytalnych, ochrony zdrowia) ▪ Brak perspektywicznego programu działań w zakresie opieki nad powiększającą się grupą osób starszych

	Uwarunkowania pozytywnie wpływające na rozwój miasta	Uwarunkowania neutralne dla rozwoju miasta	Uwarunkowania negatywnie wpływające na rozwój miasta
Technologiczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój infrastruktury transportowej ▪ Rozwój i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej ▪ Rozwój technologii i usług informatycznych ▪ Rozwój odnawialnych źródeł energii ▪ Rozwój społeczeństwa informacyjnego ▪ Coraz większy poziom wykorzystania nowych technologii w miastach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koncentracja wsparcia rozwoju na inteligentnych specjalizacjach ▪ Wysokie koszty wdrożenia nowych technologii w miastach
Ekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnąca dbałość o przestrzeń publiczną ▪ Wzrastająca świadomość ekologiczna ▪ Postępująca modernizacja przemysłu w kierunku ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko ▪ Dotacje na inwestycje z zakresu ochrony środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kurczenie się zasobów naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost zanieczyszczenia środowiska, natężenia ruchu i emisji hałasu ▪ Zmiany klimatyczne

Źródło: Opracowanie własne.

ANALIZA STRATEGICZNA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PYSKOWIC – ANALIZA SWOT

Na tym etapie opracowana została analiza SWOT dla czterech obszarów tematycznych (społeczeństwo, potencjał gospodarczy, uwarunkowania przestrzenno-techniczne, uwarunkowania środowiskowe), w ramach której na podstawie wyników cząstkowych analiz SWOT określone zostały najistotniejsze silne i słabe strony oraz najistotniejsze szanse i zagrożenia w ramach otoczenia politycznego, ekonomicznego, społecznego, technologicznego i ekologicznego.

Działania partycypacyjne, tj. warsztaty i spotkania robocze, Forum Wymiany Pomysłów, jak również przeprowadzone badania ankietowe na próbie 300 respondentów (mieszkańców Pyskowic), dostarczyły wniosków pozwalających sformułować kompleksową analizę SWOT⁶ dla całego obszaru miasta. W poniższych tabelach przedstawiono analizę SWOT obrazującą sytuację w Pyskowicach.

---

⁶Technika analityczna pozwalająca na porządkowanie danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (*Strengths*) – mocne strony, w (*Weaknesses*) – słabe strony, o (*Opportunities*) – szanse, T (*Threats*) – zagrożenia.

Analiza SWOT dla obszaru *kapitał społeczny*

Tabela 2. Analiza SWOT dla obszaru *kapitał społeczny*

Społeczeństwo / Infrastruktura społeczna	
Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom identyfikowania się i przywiązania mieszkańców do miasta ▪ Wzrost poziomu bezpieczeństwa ▪ Prężna działalność Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu ▪ Prężna działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej ▪ Rozbudowana infrastruktura MOKiS (zarówno kulturalna jak i sportowa) ▪ Duża liczba funkcjonujących w mieście instytucji / grup zainteresowań / stowarzyszeń ▪ Znaczna liczba imprez o charakterze kulturalnym organizowanych w mieście ▪ Bogata oferta klubów sportowych ▪ Dobra dostępność do usług publicznych ▪ Dobra dostępność do obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem ▪ Dobra jakość oferowanych w mieście usług edukacyjnych ▪ Rosnące zainteresowanie społeczeństwa miastem ▪ Rosnącą liczbą organizacji pozarządowych działających na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spadek liczby mieszkańców miasta ▪ Malejący wskaźnik przyrostu naturalnego ▪ Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta ▪ Ujemne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych ▪ Niewystarczająca ilość podmiotów opiekuńczo-wychowawczych ▪ Niskie wykształcenie zawodowe kobiet (ponad 40% z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym) ▪ Niewystarczająca liczba miejsc do rekreacji, uprawiania sportu – atrakcyjnego spędzania wolnego czasu ▪ Niekorzystanie mieszkańców z oferty sportowo-rekreacyjnej miasta ▪ Niski poziom wykorzystania nowych technologii w zarządzaniu miastem / usługach miejskich
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnące dochody gminy ▪ Rosnące zaangażowanie społeczeństwa w życie miasta (partycypacja społeczna, współzarządzanie) ▪ Efektywne pozyskiwanie środków z UE na niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu wydatków gminy ▪ Odływ wykształconych mieszkańców ▪ Brak współpracy miasta z gminami ościennymi / członkami metropolii ▪ Utrzymujące się niekorzystne procesy demograficzne ▪ Wzrost liczby osób starszych w strukturze miasta ▪ Wzrost problemów społecznych wynikających z pogorszenia sytuacji gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT dla obszaru *potencjał gospodarczy*

Tabela 3. Analiza SWOT dla obszaru *potencjał gospodarczy*.

Potencjał gospodarczy	
Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych ▪ Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców miasta ▪ Dostępność atrakcyjnie zlokalizowanych terenów inwestycyjnych ▪ Konkurencyjne koszty prowadzenia działalności gospodarczej w stosunku do okolicznych miast przy zachowaniu wysokiej atrakcyjności lokalizacyjnej ▪ Otwartość miasta na współpracę z przedsiębiorcami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niskie zainteresowanie inwestycyjne ze strony podmiotów zewnętrznych ▪ Niewystarczająca liczba dużych podmiotów gospodarczych oferujących stałe miejsca pracy ▪ Niewystarczająca infrastruktura terenów inwestycyjnych ▪ Brak funkcjonującej w mieście instytucji otoczenia biznesu wspomagającej rozwój przedsiębiorczości we współpracy z miastem
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Środki finansowe z UE na rozwój przedsiębiorczości, inwestycje w kapitał ludzki ▪ Promocja oferty inwestycyjnej miasta ▪ Przeznaczenie w dokumentach planistycznych terenów na tworzenie stref komercyjnych (usługi, rzemiosło, przemysł) ▪ Rozwój usług małych i średnich przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak zainteresowania podmiotów gospodarczych ofertą inwestycyjną miasta ▪ Odpływ firm i mieszkańców do bardziej atrakcyjnych obszarów ▪ Konkurencja ze strony innych miast w przyciąganiu inwestorów i pozyskiwaniu pracowników ▪ Niechęć społeczeństwa do podejmowania pracy – długotrwałe bezrobocie (wynikająca np. z uzależnienia od pomocy społecznej) ▪ Niekorzystne przepisy prawa ▪ Trudności w pozyskiwaniu kredytów

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT dla obszaru *uwarunkowania przestrzenno-techniczne*

Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru *uwarunkowania przestrzenno-techniczne*

Uwarunkowania przestrzenno-techniczne	
Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dogodne położenie ▪ Dogodne połączenie komunikacyjne z Gliwicami (bliskość Gliwic) ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa ▪ Zabytkowy układ urbanistyczny Starego Miasta ▪ Atrakcyjne tereny zielone ▪ Dobry poziom jakości świadczenia usług komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zły stan techniczny dróg ▪ Niski odsetek dróg rowerowych w mieście (niezmienny od kilku lat) ▪ Niewydajny i nieefektywny system transportowy ▪ Brak dróg rowerowych ▪ Chaos przestrzenny ▪ Niska atrakcyjność tkanki mieszkaniowej ▪ Duża powierzchnia terenów wymagających rewitalizacji ▪ Wysoki stopień degradacji terenów pokolejowych ▪ Niski poziom estetyki terenów zielonych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój sieci dróg i tras rowerowych ▪ Promowanie korzystania z publicznych środków transportu ▪ Utworzenie kolei metropolitalnej ▪ Podniesienie standardu taboru kolejowego i autobusowego ▪ Dostępność środków finansowych na zadania związane z poprawą mobilności miejskiej ▪ Powstanie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii ▪ Nowe inwestycje drogowe w otoczeniu miasta ▪ Wzrost zainteresowania przestrzenią publiczną ▪ Napływ kapitału zewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysokie koszty rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wynikające z tworzenia funkcji mieszkaniowych na obszarach dotychczas niezurbanizowanych ▪ Zabudowanie obszarów niezamieszkałych ▪ Chaotyczny sposób zabudowy mieszkaniowo-usługowej ▪ Zbyt słabe powiązanie w GZM

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT dla obszaru środowisko naturalne

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru środowisko naturalne

Uwarunkowania środowiskowe / środowisko naturalne	
Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Położenie na terenie miasta zalewów Dzierżno Małe i Duże ▪ Zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne zalewu Dzierżno Małe ▪ Duża powierzchnia terenów zielonych w mieście ▪ Proekologiczna polityka władz samorządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zanieczyszczenie rzeki Dramy ▪ Zanieczyszczenie wody zalewu Dzierżno Duże, uniemożliwiające jego zagospodarowanie na teren rekreacyjno-turystyczny ▪ Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ▪ Wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza ▪ Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa w niektórych częściach miasta ▪ Niewykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych miasta
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ Wzrost zainteresowania rekreacją, aktywnym wypoczynkiem ▪ Promowanie wykorzystania energii odnawialnej ▪ Modernizacja układu komunikacyjnego ▪ Rozwój budownictwa energooszczędne i ekologicznego ▪ Dostępność środków finansowych na inwestycje w zakresie ochrony środowiska ▪ Uporządkowane tereny zielone, w tym parki i skwery ▪ Współpraca z innymi gminami w zakresie ochrony powietrza ▪ Dofinansowania do wymiany źródeł ciepła ▪ Realizacja założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji – rewitalizacja i rekultywacja zdegradowanych terenów przemysłowych ▪ Sprzyjające warunki do rozwoju aktywnego wypoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmiany klimatyczne i skutki tych zmian ▪ Rosnący hałas spowodowany wzmożeniem ruchu drogowego

Źródło: Opracowanie własne.

Kluczowe wyzwania rozwoju do roku 2030

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej, a także w oparciu o przeprowadzoną analizę trendów w otoczeniu zewnętrznym (administracyjno-prawnym, społecznym, gospodarczym, technologicznym i ekologicznym) oraz analizę strategiczną uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych dotyczących rozwoju Pyskowic – wskazano następujące kluczowe wyzwania stojące przed miastem w perspektywie roku 2030:

- wzrost jakości życia;
- wzrost liczby mieszkańców;
- wzrost poziomu wykształcenia / kapitału społecznego;
- poprawa jakości przestrzeni publicznych;
- wzrost poziomu jakości oferowanych w mieście usług publicznych;
- atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego dostosowana do potrzeb mieszkańców;
- poprawa jakości komunikacji / wzrost mobilności miejskiej;
- poprawa jakości środowiska;
- wykorzystanie nowych technologii dla lepszego rozwoju miasta;
- rozwój przedsiębiorczości;
- wykorzystanie potencjału rekreacyjnego;
- spadek bezrobocia.

Powyższe wyzwania posłużyły do wyznaczenia kluczowych obszarów dla rozwoju miasta, które zostały opisane w kolejnym rozdziale.

WIZJA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE

Wizja rozwoju Pyskowic jest oparta na analizie wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań miasta oraz uwzględnia pożądane procesy rozwojowe, które wyrażają interesariusze rozwoju Pyskowic. Wizja uwzględnia każdą z grup podmiotów mających istotny wpływ na poszczególne etapy i wymiary rozwoju miasta. Jest spójna oraz stanowi podstawę do aktywizacji i motywowania lokalnych społeczności i nawiązywania partnerstw w procesie rozwoju. Wizja przedstawia Pyskowice jako miasto przyjazne dla mieszkańców i nowoczesne dla inwestorów, z atrakcyjnymi przestrzeniami w czystym środowisku, które napędza rozwój poprzez współpracę i pozwala osiągnąć stabilność gospodarczą. Należy również podkreślić, iż Pyskowice zamierzają podjąć szczególne działania w sferze środowiska naturalnego i kwestii budowania świadomości ekologicznej (ma to być ważny wkład w osiągnięcie zadowalającego stanu miasta rozwijającego się w sposób zrównoważony, czyli świadomy i trwały).

Poniżej znajduje się wizja rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030, opierająca się na następujących wymiarach rozwoju lokalnego:

Rysunek 1. Wymiary rozwoju lokalnego w Pyskowicach

Źródło: Opracowanie własne.

WIZJA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE DO ROKU 2030

***PYSKOWICE TO OTWARTE, ZIELONE, INNOWACYJNE MIASTO
DBAJĄCE O SWOICH MIESZAŃCÓW ORAZ ŚRODOWISKO
NATURALNE. POSIADA ONO BOGATĄ OFERTĘ USŁUG
DOSTOSOWANYCH DO POTRZEB SPOŁECZNYCH I WYKORZYSTUJE
NOWE TECHNOLOGIE, TWORZĄC PRZY TYM DOGODNE WARUNKI
ROZWOJU I REKREACJI ORAZ ATRAKCYJNĄ INFRASTRUKTURĘ
INWESTYCYJNĄ. MIASTO PYSKOWICE TO ZDROWE PRZESTRZENIE
PUBLICZNE UMOŻLIWIAJĄCE ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ
MIESZKALNICTWA, REKREACJI, GOSPODARKI I TURYSTYKI.***

W poniższej tabeli zaprezentowano poszczególne wymiary rozwoju lokalnego w odniesieniu do wizji rozwoju miasta. Wskazane elementy stanowią pożądane stany i zjawiska, jakie powinny nastąpić w Pyskowicach do roku 2030.

Tabela 6. Wymiary rozwoju lokalnego w odniesieniu do wizji rozwoju miasta

Pyskowice w roku 2030 to miasto:	
Społeczeństwo:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyjazne mieszkańcom i posiadające dogodne warunki dla mieszkalnictwa; ▪ dostosowane do przemian demograficznych i zaspokajające potrzeby społeczności lokalnych związane z usługami publicznymi, społecznymi i zdrowotnymi; ▪ aktywnie współtworzące rozwój wraz ze społecznością lokalną; ▪ zamieszkujące przez aktywną społeczność lokalną zaangażowaną w działania miasta wyrażającą aktywne postawy obywatelskie oraz tworzącą coraz to nowe inicjatywy społeczne na rzecz swojego miejsca zamieszkania; ▪ posiadające sprawne i nowoczesne metody komunikacji z mieszkańcami zapewniające wysoki poziom partycypacji mieszkańców; ▪ tętniące życiem, posiadające różnorodną ofertę rekreacyjną i kulturalną dostosowaną do potrzeb wszystkich grup wiekowych; ▪ wspierające funkcjonowanie społeczności lokalnych, aktywności mieszkańców i ich rozwój poprzez zapewnianie wysokiej jakości edukacji przez całe życie oraz bogatej oferty usług ukierunkowanych na tworzenie kapitału ludzkiego i społecznego; ▪ wykorzystujące nowe technologie do podwyższania jakości usług i udogodnień dostępnych w mieście wspierając tym samym aktywną i zintegrowaną społeczność lokalną

Środowisko i przestrzeń:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opierające swój rozwój o wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; ▪ dbające o środowisko naturalne i ład przestrzenny, tworząc tym samym podstawę atrakcyjnej oferty rekreacyjnej oraz wypoczynkowej; ▪ wykorzystujące swoje walory przyrodnicze w rozwoju turystyki i rekreacji; ▪ miejsce z atrakcyjnymi przestrzeniami publicznymi oraz transportem alternatywnym w postaci ścieżek rowerowych połączonych z miastami metropolii oraz szybką i sprawną komunikacją publiczną oraz międzymiastową; ▪ charakteryzujące się ładem przestrzennym i wysokiej jakości multifunkcyjnymi przestrzeniami publicznymi; ▪ posiadające atrakcyjne, dobrze zagospodarowane tereny zielone; ▪ posiadające zrewitalizowane przestrzenie, służące aktywności kulturalnej, społecznej i ekologicznej mieszkańców propagujących zdrowy styl życia; ▪ posiadające korzystne warunki mieszkaniowe oraz spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem i poszanowaniem walorów środowiskowych dla przyszłych pokoleń; ▪ posiadające dobrą infrastrukturę komunalną
Gospodarka:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwijające przedsiębiorczość mieszkańców opartą o nowe technologie i tradycje; ▪ wykorzystujące dogodną lokalizację i bliskość aglomeracji śląskiej; ▪ posiadające atrakcyjną ofertę dla inwestorów; ▪ ukierunkowane na nowe trendy związane z zasobami pracy; ▪ posiadające sprawną komunikację oraz wykorzystujące usytuowanie w metropolii w celu szybkiej możliwości przepływu kapitału; ▪ posiadającą nowoczesną strukturę gospodarczą opartą o współpracę i charakteryzującą się społeczną odpowiedzialnością biznesu; ▪ wykorzystujące współpracę z miastami partnerskimi oraz miastami w najbliższym sąsiedztwie lokalizacyjnym; ▪ ukierunkowane na wykorzystanie swoich walorów lokalizacyjnych i przestrzennych do kreowania nowoczesnych rozwiązań gospodarczych i wspierających biznes w mieście, a także – na wykorzystanie OZE; ▪ ukierunkowane na wspieranie kapitału ludzkiego i rozwój związany z potrzebami rynku pracy; ▪ biznes wspierający rozwój miasta i ukierunkowany na współpracę z mieszkańcami

Źródło: Opracowanie własne.

Poprzez odpowiednio realizowaną politykę rozwoju ukierunkowaną na osiągnięcie powyższej wizji oraz przy odpowiednim monitorowaniu postępów i stosowaniu ewentualnych wymaganych modyfikacji działań strategicznych sprzyjał będzie korzystny, kreatywny klimat do dobrego zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości w zrównoważonym środowisku.

MISJA ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE

**MISJĄ MIASTA PYSKOWICE JEST KREOWANIE SPÓJNEGO,
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ZAPEWNIĄCEGO NAJWYŻSZĄ JAKOŚĆ ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW WSPÓŁTWORZĄCYCH JEGO PRZYJAZNE ŚRODOWISKO.**

DOMENY STRATEGICZNEGO ROZWOJU

Sugerowane obszary kluczowe dla rozwoju miasta

1. Wysoka jakość życia

Poprawa jakości życia mieszkańców jest kluczowym obszarem, na którym powinni się skupić władarze miasta, planując jego rozwój. Każdy z mieszkańców korzysta z oferowanej przez miasto infrastruktury oraz świadczonych przez nie usług publicznych. Wysokiej jakości oferta usług publicznych może stanowić element przyciągający nowych mieszkańców, a także inwestorów, ponadto będzie elementem zachęcającym do pozostania mieszkańcem miasta. Ważne jest także, żeby dostępna infrastruktura była dostosowana do zmieniającej się sytuacji demograficznej miasta. Szczególnie istotne z punktu widzenia mieszkańców są: dostępność do żłobków i przedszkoli, opieka senioralna, bogata oferta spędzania czasu wolnego, wysokiej jakości infrastruktura techniczna, dostęp do opieki zdrowotnej, poprawa warunków mieszkaniowych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

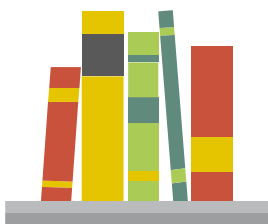

2. Współpraca / partycypacja społeczna

Coraz większa liczba mieszkańców jest zainteresowana życiem publicznym, życiem swojego miasta, dlatego też tak ważne jest umożliwienie im włączenie się w kreowanie jego rozwoju. To właśnie mieszkańcy są ekspertami, jeśli chodzi o to, co w mieście działa poprawnie, co stanowi jego atut, a co powinno zostać naprawione.

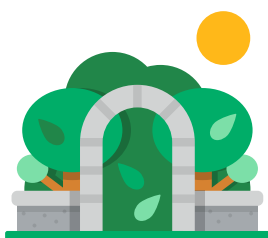
Otwarcie się na mieszkańców i umożliwienie im współpracy z samorządem (w sprawach np. lokalnych polityk, inwestycji, przedsiębiorczości) będzie budować lepsze relacje ze społecznością lokalną i wpłynie na lepszą komunikację pomiędzy nimi, co z pewnością pozwoli uniknąć konfliktów społecznych. Współpraca jest również ważna pomiędzy mieszkańcami. Biorąc pod uwagę zanikające więzi społeczne, miasto powinno oferować możliwości ich odbudowania i zachęcać mieszkańców do wspólnego działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przykładem narzędzia wzmacniającego więzi społeczne jest np. **inicjatywa lokalna**.

3. Edukacja i kapitał społeczny

Oferowana przez miasto oferta edukacyjna powinna być dostosowana do potrzeb mieszkańców i uwzględniać zmiany demograficzne. Oferta ta powinna być dostosowana do zmieniających się potrzeb pracodawców i wymagań rynku pracy. Ważnym jest również, aby korzystać z doświadczeń innych placówek edukacyjnych w kraju i zagranicą oraz wspierać rozwój utalentowanych uczniów. Konieczne jest ponadto zachęcenie mieszkańców do kontynuowania nauki oraz korzystania z kursów doszkalających i szkoleń, tak aby osoby były atrakcyjne na rynku pracy.

4. Przestrzeń publiczna

Przyjazna i bezpieczna przestrzeń miejska wpływa pozytywnie na odbiór miasta przez jego mieszkańców i podnosi ich jakość życia. Z tego względu ważnym jest podjęcie działań mających na celu dostosowanie przestrzeni miasta do potrzeb pieszych, w tym rodzin z dziećmi, osób starszych i niepełnosprawnych. Warto również wprowadzić rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów. Polityka przestrzenna miasta powinna być prowadzona w oparciu o rzetelny dialog z mieszkańcami. Walory architektoniczne i urbanistyczne powinny być chronione, ale jednocześnie wykorzystane w nowoczesny sposób. Kształtowana przestrzeń miejska powinna być estetyczna, inkluzyjna, dostosowana do potrzeb mieszkańców i skali otoczenia, stając się miejscem spotkań.

5. Jakość środowiska / adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska to jedne z priorytetowych zadań strategicznych oraz wyzwań dla samorządu oraz mieszkańców miasta. Działaniami szczególnie istotnymi są działania związane z poprawą jakości powietrza, a więc: rozwijanie systemu kontroli jakości powietrza na terenie miasta, rozbudowa miejskiej sieci ciepłowniczej, promowanie i wspieranie stosowania rozwiązań proekologicznych w zakresie ogrzewania domów, a także promowanie korzystania z transportu zbiorowego. Równie

istotna jest ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarowanie wodami opadowymi, a także działania na rzecz ograniczenia emisji hałasu. Oprócz działań inwestycyjnych równie ważne są działania edukacyjne zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców i budujące ich odpowiedzialność za środowisko naturalne.

6. Przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy

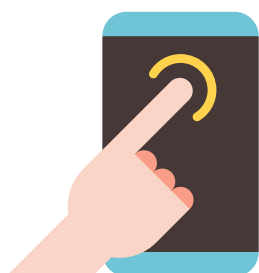

Dla miasta sfera gospodarcza i rynek pracy to bardzo ważne obszary tematyczne. W świetle zmieniających się trendów gospodarczych oraz rosnącej konkurencyjności ważne jest wzmocnienie odporności lokalnej gospodarki na możliwe zmiany koniunkturalne czy technologiczne, a także rozwój nowych usług. Ważne więc będzie przygotowanie zasobu gruntów oraz nieruchomości pod nowe inwestycje, wzmocnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta, promowanie oferty inwestycyjnej, dywersyfikacja branż, wspieranie lokalnych przedsiębiorstw, pobudzenie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców, ograniczenie bezrobocia wśród mieszkańców (organizowanie szkoleń, wsparcie w adaptacji do zmian na rynku pracy, promowanie podnoszenia kompetencji zawodowych).

7. Transport i mobilność miejska

Strategia powinna odpowiadać na rosnące oczekiwania mieszkańców co do ograniczenia intensywności ruchu samochodowego w mieście. Ważnym jest więc podjęcie działań zachęcających do korzystania ze środków transportu publicznego w codziennych dojazdach do pracy / szkoły. Ponadto konieczna jest realizacja inwestycji w infrastrukturę, tabor oraz organizację przewozów, dostosowanie oferty przewozowej do potrzeb podróży. Równie istotne jest inwestowanie w infrastrukturę umożliwiającą wykorzystanie roweru jako środka komunikacji, w tym przede wszystkim w drogi rowerowe.

8. Innowacje

W celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz lepszego zarządzania strategicznego i operacyjnego miastem, a co za tym idzie – bardziej efektywnego wykorzystania środków publicznych, miasto powinno inwestować w wykorzystanie nowych technologii. Koncepcja *smart city* to

nie tylko wsparcie zarządzania infrastrukturą miejską, mobilnością, bezpieczeństwem czy środowiskiem, ale także zwiększenie udziału mieszkańców w podejmowanych przez miasto decyzjach. Wdrażanie idei inteligentnego miasta może przyczynić się do generowania oszczędności, poprawy bezpieczeństwa publicznego i środowiskowego, poprawy jakości życia mieszkańców i ułatwienia komunikacji na linii urząd-mieszkańcy. Wykorzystanie w mieście nowych technologii i oferowanie mieszkańcom nowoczesnych usług publicznych poprawi wizerunek miasta, jako miasta nowoczesnego i idącego z duchem czasu, oraz stanowić będzie niewątpliwym atutem miasta mogącym przyciągnąć nowych mieszkańców oraz inwestorów.

Na podstawie wskazanych obszarów kluczowych należy wyznaczyć główne priorytety strategiczne Pyskowic, które odnoszą się do wymiarów rozwoju zawartych w wizji.

Priorytety Strategiczne Pyskowic

W wyniku analiz wewnętrznych i zewnętrznych (analiza STEEP, analiza SWOT), badania wśród mieszkańców, ocen uczestników warsztatów oraz biorąc pod uwagę obszary kluczowe dla rozwoju miasta, opracowane między innymi na podstawie opinii zespołu ds. opracowania strategii – sformułowano 5 priorytetów strategicznych dla Miasta Pyskowice.

Rysunek 2. Priorytety strategiczne dla Miasta Pyskowice

Źródło: Opracowanie własne.

CELE ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE

Proces rozwoju lokalnego opiera się na działaniach związanych z wnikliwą diagnozą oraz procesem rekomendacji strategicznych wynikających z diagnozy. Zgodnie z powyższym sformułowanie celów strategicznych oraz operacyjnych dla Miasta Pyskowice zostało oparte o wcześniej przeprowadzone analizy i bezpośrednio związane jest z obszarami wyznaczonymi jako priorytety strategiczne miasta.

CELE STRATEGICZNE

Rysunek 3. Cele strategiczne dla Miasta Pyskowice do roku 2030

Źródło: Opracowanie własne.

CELE OPERACYJNE

Tabela 7. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – współpraca, partycypacja społeczna i partnerstwa

Aktywni mieszkańcy kreujący swoje otoczenie poprzez działania społeczne oraz współtworzący miasto z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi systemowych i technologicznych
1. Mieszkańcy Pyskowic współzarządzający miastem i aktywnie realizujący jego politykę rozwoju.
2. Wzmocnienie i tworzenie kanałów komunikacji oraz narzędzi partycypacji aktywizujących i motywujących mieszkańców w współtworzenie rozwoju lokalnego.
3. Kreowanie sprzyjających warunków do rozwoju organizacji społecznych, oddolnych inicjatyw i projektów oraz kreowania wspólnot lokalnych.
4. Budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty poprzez tworzenie infrastruktury lokalnych centrów miejskich.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – wysoki poziom kapitału ludzkiego i edukacji

Wysoka jakość edukacji wykorzystująca nowoczesne formy nauczania oraz wysoka jakość działań kulturowych i usług służących rozwijaniu kreatywności, pasji i zainteresowań
1. Egalitarna edukacja przez całe życie.
2. Wzmacnianie potencjału kulturowego w mieście.
3. Tworzenie twórczych przestrzeni umożliwiających spędzanie czasu wolnego mieszkańców.
4. Różnorodna oferta spędzania czasu wolnego zorientowana na rozwój kreatywności, pasji i zainteresowań.
5. Wzmacnianie jakości kształcenia na poziomie podstawowym i średnim.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 9. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – atrakcyjne przestrzenie publiczne i tereny zielone w zdrowym środowisku

Bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna oraz multifunkcyjne tereny zielone sprzyjające rekreacji mieszkańców i turystów z zachowaniem ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju
1. Wzmacnianie potencjału rekreacyjnego i turystycznego w mieście.
2. Tworzenie ładu przestrzennego wykorzystującego potencjał inwestycyjny i rekreacyjny miasta oraz wspierający rozwój inwestycji mieszkaniowych.
3. Edukacja mieszkańców w zakresie dbania o środowisko naturalne.
4. Wykorzystanie walorów krajobrazowych miasta w rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej.
5. Multifunkcyjne, dostępne dla każdego i nowoczesne przestrzenie publiczne wspierające edukację mieszkańców i integrację.
6. Infrastruktura miasta dostosowania do zmian demograficznych i przystosowana do wymogów uniwersalnego projektowania.
7. Zagospodarowanie przestrzeni miasta sprzyjających nowoczesnemu rozwojowi i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 10. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – aktywny rynek pracy i gospodarka

Wzmacnianie odporności i konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców, wsparcie kluczowych branż oraz wykorzystanie lokalnych uwarunkowań i tradycji
1. Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej poprzez doradztwo oraz kreowanie współpracy przedsiębiorców z jednostkami edukacyjnymi.
2. Rozwój współpracy lokalnych firm na rzecz wzrostu innowacyjności i wsparcia społeczności lokalnych oraz środowiska naturalnego.
3. Tworzenie stref przemysłowych i prowadzenie profesjonalnej obsługi inwestorów.
4. Tworzenie partnerstw na rzecz wspierania kluczowych branż rozwojowych w mieście i kooperacji biznesu z samorządem.
5. Promocja gospodarcza miasta.
6. Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – wysoka jakość życia – zamieszkanie i innowacje

Wysoka jakość usług publicznych wzmocnianych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacji społecznych w codziennym życiu
1. Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju transportu zbiorowego powiązanego z transportem rowerowym i pieszym.
2. Wzmacnianie potencjału miasta poprzez realizację idei <i>smart-city</i> .
3. Rozwijanie publicznych usług opiekuńczych.
4. Tworzenie wspólnych usług miasta kreowanych poprzez współpracę jednostek związanych z kulturą, rekreacją i sportem.

Źródło: Opracowanie własne.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY STRATEGICZNE

Podstawowym narzędziem umożliwiającym wdrożenie zapisów strategii rozwoju miasta są projekty, będące działaniami dobrze zaplanowanymi, celującymi na osiągnięcie wizji rozwoju miasta oraz nastawionymi na wykorzystanie mocnych stron oraz szans i na przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom i słabościom. Wszystkie przyjęte projekty wynikają z celów strategicznych oraz celów operacyjnych, a także priorytetów strategicznych miasta. Możliwość zgłaszania propozycji projektów strategicznych zagwarantowano wszystkim grupom interesariuszy rozwoju w Pyskowicach. Każdy miał szansę zgłosić swoją propozycję działań strategicznych oraz wziąć udział w Forum Wymiany Pomysłów. Poniżej przedstawiono grupy projektów, które zostały określone podczas prac projektowych oraz w wyniku tworzenia rekomendacji strategicznych przez zespół ds. opracowywania strategii rozwoju. Projekty te są zróżnicowane pod względem tematycznym, jednak koncentrują się na priorytetach strategicznych sformułowanych dla Miasta Pyskowice. Należy również wskazać, iż w toku wdrażania strategii rozwoju mogą pojawić się potrzeby realizacji nowych działań oraz inicjatyw. Zgodnie z powyższym, podmioty odpowiedzialne za realizację strategii powinny na bieżąco monitorować potrzeby działań strategicznych oraz umożliwiać podjęcie nowych inicjatyw i projektów, a także wspierać tworzenie partnerstw w ich zakresie.

Tabela 12. Kierunki działań, projekty, zadania strategiczne

Cele operacyjne	Kierunki działań / projekty / zadania strategiczne
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Współpraca, partycypacja społeczna i partnerstwa</p> <p>Mieszkańcy Pyskowic współzarządzający miastem i aktywnie realizujący jego politykę rozwoju</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udostępnienie przestrzeni na działania organizacji pozarządowych w mieście – Utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych. 2. Organizacja Dnia Otwartego Urzędu dla Szkół – możliwość poznania przez uczniów funkcjonowania Urzędu Miejskiego „od kuchni” i jego jednostek organizacyjnych, a tym samym wprowadzenie w edukację obywatelską i informowanie, jak działa miasto?. 3. Utworzenie Młodzieżowej Rady Miasta i utworzenie Rady Seniorów.
<p>Wzmocnienie i tworzenie kanałów komunikacji oraz narzędzi partycypacji aktywizujących i motywujących mieszkańców w współtworzenie rozwoju lokalnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja cyklicznych otwartych debat dotyczących rozwoju miasta – otwarta dyskusja mieszkańców, samorządu i ekspertów zewnętrznych. 2. Usprawnienie oraz wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych w zakresie e-partycypacji, m.in. komunikacja sms, mail, aplikacja, newsletter.
<p>Kreowanie sprzyjających warunków do rozwoju organizacji społecznych, oddolnych inicjatyw i projektów oraz kreowania wspólnot lokalnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie budynku Dworca PKP i terenu wokół na centrum kultury i aktywności społecznej. 2. Utworzenie Centrum Aktywizacji i Inicjatyw Społecznych.

	Budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty poprzez tworzenie infrastruktury lokalnych centrów miejskich	1. Wprowadzenie nowych funkcji w południowej części miasta oraz wzmocnienia funkcji Rynku (czas wolny w przestrzeni publicznej, integracja i edukacja społeczna).
Wysoki poziom kapitału ludzkiego i edukacji	Egalitarna edukacja przez całe życie	1. Promocja i wspieranie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
	Wzmacnianie potencjału kulturotwórczego w mieście	1. Wzmocnienie oferty Centrum Wystawienniczego oraz Galerii „Podcień”, a także skuteczna promocja kultury i stworzenie marek kulturalnych miasta.
	Tworzenie twórczych przestrzeni umożliwiających spędzanie czasu wolnego mieszkańców	1. Modernizacja Wypożyczalni i czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej, oddziału dla dzieci oraz filii nr 1. 2. Zagospodarowanie budynku Dworca PKP i terenu wokół na centrum kultury i aktywności społecznej.

	<p>Różnorodna oferta spędzania czasu wolnego zorientowana na rozwój kreatywności, pasji i zainteresowań</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój oferty zajęć pozaszkolnych – kursy, szkolenia, warsztaty, prelekcje, itp. 2. Wzbogacenie oferty cyklicznych imprez kulturalno-rekreacyjnych na podstawie inwentaryzacji stanu obecnego, analizy potrzeb i zainteresowania mieszkańców – nowe wydarzenia / elementy wydarzeń. 3. Modernizacja basenu przy Szkole Podstawowej nr 5. 4. Zajęcia rozwojowe dla dzieci i młodzieży organizowane w szkołach z zakresu kompetencji miękkich. 5. Wprowadzenie grantów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. 6. Modernizacja i rozbudowa MOKiS – wprowadzenie dodatkowej oferty kulturalno-rozrywkowej.
	<p>Wzmacnianie jakości kształcenia na poziomie podstawowym i średnim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie programu rozwoju edukacji – diagnoza potrzeb, możliwości zmian i współpracy partnerskiej z innymi jednostkami działającymi w mieście; potrzeby modernizacyjne, inwentaryzacja zasobów, określenie zadań. 2. Modernizacja szkół. 3. Poprawa warunków wychowania fizycznego wśród młodzieży.

Atrakcyjne Przestrzenie publiczne i tereny zielone w zdrowym środowisku	Wzmacnianie potencjału rekreacyjnego i turystycznego w mieście	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja działań związanych z turystyką i rekreacją – tworzenie obiektów sportowych, zaplecza turystycznego i gastronomii. 2. Budowa ścieżek rowerowych – łączących tereny rekreacyjne, miejsca związane z kulturą i sportem – możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu wolnego i wykorzystanie alternatywnego transportu. 3. Tworzenie produktów turystycznych miasta opartych na kulturze, rekreacji i sporcie. 4. Rozbudowa funkcji Skansenu Kolejowego.
	Tworzenie ładu przestrzennego wykorzystującego potencjał inwestycyjny i rekreacyjny miasta oraz wspierający rozwój inwestycji mieszkaniowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie funkcji rekreacyjnych dla terenów posiadających wysokie walory turystyczno-krajobrazowe, np. otoczenie zbiornika Dzierżno. 2. Przeznaczenie w południowej części miasta terenów pod usługi handlowe. 3. Wyznaczenie gruntów pod inwestycje mieszkaniowe – uporządkowanie terenów i ich funkcji, a także przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego.
	Edukacja mieszkańców w zakresie dbania o środowisko naturalne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona bioróżnorodności i zielonych części miasta poprzez akcje edukacyjne i interwencje społeczne. 2. Prowadzenie „Zielonych lekcji w szkole” – edukacja ekologiczna w praktyce oraz utworzenie konkursów promujących zrównoważony rozwój w połączeniu z imprezami miejskimi. 3. Utworzenie ekologicznego newslettera oraz dodatków związanych z edukacją ekologiczną oraz OZE w Przeglądzie Pyskowickim. 4. Rozbudowanie aplikacji Pyskowickiej o elementy ekologicznej edukacji i pomiaru stanu jakości powietrza / wody.

	Wykorzystanie walorów krajobrazowych miasta w rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej	1. Wykorzystanie potencjału terenów atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo w mieście.
	Multifunkcyjne, dostępne dla każdego i nowoczesne przestrzenie publiczne wspierające edukację mieszkańców i integrację	<p>1. Rewaloryzacja Parku Miejskiego w Pyskowicach – dostosowanie dla potrzeb wszystkich grup wiekowych – zintegrowana przestrzeń – promocja miejsca.</p> <p>2. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna terenów zielonych w mieście – pod kątem możliwości wprowadzenia nowych funkcji rekreacyjno-sportowo-kulturotwórczych, a także wzmocnienia już istniejących funkcji w celu tworzenia miejsc o potencjale środowiskowym i edukacyjnym.</p>
	Infrastruktura miasta dostosowania do zmian demograficznych i przystosowana do wymogów uniwersalnego i zrównoważonego projektowania	<p>1. Instalacja ławek wzdłuż ciągów komunikacyjnych w mieście – zapewniających poprawę jakości poruszania się osób starszych w mieście.</p> <p>2. Tworzenie mieszkań socjalnych i budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych, jak również zastosowanie technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii.</p>

	<p>Uzbrojenie i zagospodarowanie przestrzeni miasta sprzyjających nowoczesnemu rozwojowi i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzbrojenie osiedla przy ulicach Czechowickiej i Wolności. 2. Wykorzystanie pustostanów miejskich na cele społeczne – odnowa zdegradowanej przestrzeni miasta – prowadzenie działań rewitalizacyjnych. 3. Modernizacja oświetlenia ulicznego – wymiana oświetlenia na technologie LED-owe. 4. Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej w mieście – inwentaryzacja kanalizacji deszczowej, sanitarnej i wodno-kanalizacyjnej oraz wykonanie prac modernizacyjnych i budowa nowych odcinków. 5. Modernizacja systemu ciepłowniczego z podłączeniem nowych obiektów – CO dla południowej części miasta oraz budynków wielorodzinnych zlokalizowanych w północnej części miasta i budynków użyteczności publicznej. 6. Inwestycje w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych – fotowoltaika oraz rekultywacja wysypiska. 7. Rozwój elektromobilności – stworzenie warunków oraz infrastruktury do korzystania z pojazdów elektrycznych w mieście.
<p>Aktywny rynek pracy i gospodarka</p>	<p>Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej poprzez doradztwo oraz kreowanie współpracy przedsiębiorców z jednostkami edukacyjnymi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sformułowanie polityki współpracy firm z terenu miasta z jednostkami edukacyjnymi. 2. Prowadzenie analiz w zakresie rynku pracy, potrzeb przedsiębiorców we współpracy z PUP, Górnośląską Agencją Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o. o. i placówkami oświatowymi.

	<p>Rozwój współpracy lokalnych firm na rzecz wzrostu innowacyjności i wsparcia społeczności lokalnych oraz środowiska naturalnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie w ramach struktur wewnętrznych stanowiska ds. osób niepełnosprawnych i współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami. 2. Wdrożenie efektywnej polityki informacyjnej mieszkańców.
	<p>Tworzenie partnerstw na rzecz wspierania kluczowych branż rozwojowych w mieście i kooperacji biznesu z samorządem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sformułowanie polityki współpracy firm z samorządem lokalnym. 2. Prowadzenie analiz i doradztwa w zakresie możliwości współpracy firm na lokalnym rynku. 3. Przygotowanie oferty dla przedsiębiorców.
	<p>Promocja gospodarcza miasta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie pozytywnego wizerunku Pyskowic jako miejsca do tworzenia biznesu.
	<p>Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa nowej drogi do Gliwic. 2. Modernizacja miejskiej infrastruktury komunikacyjnej. 3. Inteligentny System Zarządzania Ruchem Na Obszarze Metropolii – Zarząd Transportu Metropolitalnego.

Wysoka jakość życia - zamieszkanie i innowacje	Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju transportu zbiorowego powiązanego z transportem rowerowym i pieszym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnienie mobilności miejskiej – budowa sieci tras rowerowych stanowiących dogodne połączenie w mieście oraz połączenie z miastami i gminami sąsiednimi, tj. Gliwicami, Wielowsią, Toszkiem – zapewniające wygodny, szybki i atrakcyjny przejazd między różnymi miejscowościami (zaprojektowanie systemu tras, opracowanie projektu i konsultacje społeczne, wytyczenie tras zgodnie z ideą łączenia tras już istniejących). 2. Utworzenie centrów przesiadkowych na placu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz przy dworcu kolejowym. 3. Usprawnienie wewnętrznej komunikacji publicznej w mieście – badania potrzeb i natężenia ruchu, dostosowanie usług do realnych potrzeb użytkowników oraz wprowadzenie zintegrowanych rozkładów jazdy. 4. System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej.
	Wzmacnianie potencjału miasta poprzez realizację idei <i>smart-city</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie sieci światłowodowej w mieście. 2. Zarządzanie energią w obiektach użyteczności publicznej oraz wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie.
	Rozwijanie publicznych usług opiekuńczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie ilości miejsc w żłobku miejskim. 3. Utworzenie Domu Seniora. 4. Wzrost dostępności edukacji przedszkolnej – wydłużenie godzin pracy istniejących przedszkoli.
	Tworzenie wspólnych usług miasta kreowanych poprzez współpracę jednostek związanych z kulturą, rekreacją i sportem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie przestrzeni integracji poprzez działania społeczne w przestrzeni publicznej w zakresie koncertów, wystaw, warsztatów, zajęć animacyjnych i ruchowych.

Źródło: Opracowanie własne.

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Miasta jako jeden z najistotniejszych dokumentów na poziomie gminy powinien stanowić sprawny instrument możliwości podejmowania zmian na obszarze miasta. Dlatego też podczas opracowywania dokumentu strategii brano pod uwagę zapisy Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz przede wszystkim kwestię usystematyzowania i zharmonizowania zapisów dokumentów strategicznych Miasta Pyskowice z dokumentami na szczeblu lokalnym, ponadlokalnym czy ponadkrajowym. Poniżej wskazano kluczowe zapisy poszczególnych dokumentów strategicznych, wskazując tym samym na spójność Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 z pozostałymi dokumentami strategicznymi.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADKRAJOWYM

Strategia „Europa 2020”

Dokument ten stanowi długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej. Strategia „Europa 2020” zastępuje Strategię Lizbońską i realizowana jest przez Komisję Europejską wraz z krajami członkowskimi.

Kierunki rozwoju:

- inteligentny rozwój;
- zrównoważony rozwój;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”

Stanowi najszerzy oraz najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Uwzględnia ona uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej. Celem głównym dokumentu „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno

wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice jest zgodna z zapisami dokumentu przede wszystkim w zakresie:

- Cel 1 – Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
- Cel 3 – Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- Cel 4 – Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej;
- Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Najważniejsze działania Strategii Rozwoju Kraju 2020 obejmują trzy zakresy tematyczne: konkurencyjna gospodarka, sprawne i efektywne państwo oraz spójność społeczna i gospodarcza. Zapisy strategii są zgodne z poniższymi celami:

- **Obszar strategiczny:** Sprawne i efektywne państwo, Cel 3: Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału ludzkiego;
- **Obszar strategiczny:** Konkurencyjna gospodarka, Cel 4: Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększanie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego;
- **Obszar strategiczny:** Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1: Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Krajowa Polityka Miejska 2023

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju *Krajowa Polityka Miejska* (KPM) jest dokumentem określającym planowane działania administracji

raadowej dotyczace polityki miejskiej, uwzgledniajacy cel i kierunki okrealone w sredniokresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego (art. 21b). Sluzy ona celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie dzialaniu panstwa na rzecz zrownowazonego rozwoju miast i ich obszarow funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjalow w procesach rozwoju kraju. Nadrzednym elementem celu strategicznego polityki miejskiej jest poprawa jakosci zycia mieszkancow. Jest ona pochodna szeregu czynnikow ja determinujacych, w tym takze zrownowazonego rozwoju miasta oferujacego wysokiej jakosci miejsca pracy. Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice jest spojna z ww. zapisami Krajowej Polityki Miejskiej.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADREGIONALNYM

Strategia dla Rozwoju Polski Poludniowej w obszarze wojewodztwa malopolskiego i slaskiego do roku 2020

Strategia dla Rozwoju Polski Poludniowej dotyczy obszaru wojewodztwa malopolskiego i slaskiego. Zawiera zasady zrownowazonego rozwoju miast, a takze obszarow wiejskich. Zapisy Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice sa spojne z celem glownym strategii, ktorym jest: Polska Poludniowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy. Kierunki dzialan to miedzy innymi wspolpraca podmiotow nakierowana na rozwijanie kapitalu ludzkiego makroregionu, wspolne tworzenie sieciowych produktow laczacych podmioty i obszary makroregionu, infrastrukturalne integrowanie przestrzeni wojewodztw oraz rozwijanie wspolpracy w zakresie ochrony srodowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Wojewodztwa Slaskiego „Slaskie 2020+”

Strategia Rozwoju Wojewodztwa Slaskiego „Slaskie 2020+” opiera sie na koncentracji dzialan w czterech obszarach priorytetowych, takich jak nowoczesna gospodarka, szanse rozwojowe mieszkancow, przestrzen oraz relacje z otoczeniem. Cel strategiczny dla obszaru nowoczesnej gospodarki to: Wojewodztwo slaskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijajacej sie w oparciu o innowacyjnosc i kreatywnosc. Kierunki dzialan w ramach poszczegolnych celow operacyjnych obejmuja miedzy innymi promowanie wzrodz przedsiebiorcow roli wartosci kulturalnych, srodowiskowych i spolecznych przy prowadzeniu dzialalnosci oraz wspieranie aktywnosci kulturalnych zorientowanych na tworzenie wartosci rynkowych. Strategia „SLASKIE 2020+” dazy do zrownowazonego i trwalego rozwoju

regionu, który będzie stwarzał mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, oraz posiadał będzie nowoczesną i zaawansowaną technologicznie gospodarkę. Powyższe zapisy są zgodne z elementami Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADLOKALNYM

Strategia Rozwoju Powiatu Gliwickiego na lata 2005-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Gliwickiego na lata 2005-2020 jest najistotniejszym dokumentem samorządu powiatu. Zapisy Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 są spójne z następującymi celami strategicznymi:

Priorytet 1: Wzmacnianie kapitału ludzkiego powiatu gliwickiego:

- CS1.1. Wysokie, stale doskonalone kwalifikacje mieszkańców wspierające społeczny i gospodarczy rozwój powiatu poprzez edukację i poprawę infrastruktury edukacyjnej;
- CS1.2. Podniesienie jakości świadczeń zdrowotnych i aktywna polityka społeczna;
- CS1.3. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa;
- CS1.4. Rozwój zróżnicowanej oferty kulturalnej;
- CS1.5. Wyzwalanie społecznej aktywności mieszkańców.

Priorytet 2: Poprawa warunków mieszkania na terenie powiatu:

- CS2.1. Rozwój infrastruktury komunalnej w gminach powiatu gliwickiego;
- CS2.2. Poprawa dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- CS2.3. Podwyższanie estetyki miejscowości.

Priorytet 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy i turystyczny zapewniający bogatą ofertę produktów i usług:

- CS3.1. Zrównoważony rozwój lokalnej przedsiębiorczości;
- CS3.2. Atrakcyjna oferta produktów i usług wysokiej jakości, w szczególności dla mieszkańców miast Aglomeracji Śląskiej;
- CS3.3. Bogata oferta turystyczna uwzględniająca potencjał kulturowo-historyczny i przyrodniczy powiatu;
- CS3.4. Poprawa jakości elementów środowiska naturalnego;
- CS3.5. Rewitalizacja miast i odnowa wsi.

Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gliwickiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021”

Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice jest spójna w zakresie następujących celów programu:

- kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystywania energii z odnawialnych źródeł;
- ograniczanie niskiej emisji ze źródeł komunalnych;
- stworzenie warunków i mechanizmów dla zagospodarowania terenów przemysłowych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- wykształcenie u mieszkańców powiatu gliwickiego postawy przyjaznej środowisku oraz zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.

DOKUMENTY NA SZCZEBLU LOKALNYM

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Pyskowice na lata 2014-2020

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Pyskowice na lata 2014-2020 stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne w obszarze miasta. W dokumencie wyznaczono obszary priorytetowe dla realizacji polityki społecznej w mieście, które są zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030:

- wspieranie osób długotrwale bezrobotnych;
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych;
- wspieranie rodziny.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

W dokumencie określono następujące cele strategiczne i cele szczegółowe, które są zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych o 2,6 % w stosunku do roku bazowego;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 4,86% w roku 2020 w stosunku do udziału OZE w roku bazowym;
- redukcja zużycia energii finalnej o 2,6 %;
- redukcja emisji pyłu PM_{2,5} o 1,4% w stosunku do roku bazowego, pyłu PM₁₀ o 1,4% w stosunku do roku bazowego oraz pyłu B(a)P o 1,2% w stosunku do roku bazowego.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pyskowice do roku 2023

Program rewitalizacji stanowi jeden z głównych instrumentów umożliwiających wprowadzanie zmian na obszarze gminy. Zapisy strategii odnoszą się do zapisów LPR oraz są spójne z jego celami w zakresie:

- stworzenia godnych i bezpiecznych warunków życia społecznego;
- poszerzenia oferty instytucji działających na rzecz rozwoju osobistego i zawodowego lokalnej społeczności;
- zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i wykorzystanie potencjału gospodarczego miasta;
- poprawy dostępności komunikacyjnej oraz modernizacja infrastruktury technicznej;
- zapewnienia mieszkańcom satysfakcjonujących form spędzania wolnego czasu;
- ograniczania czynników mogących negatywnie wpływać na środowisko.

SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

Wdrażanie strategii rozwoju miasta można rozumieć poprzez:

- wprowadzanie zmian zmierzających do osiągnięcia realizacji celów;
- realizację zadań określonych w strategii;
- realizację programów operacyjnych, wieloletnich planów inwestycyjnych oraz projektów strategicznych traktowanych jako narzędzie realizacji wizji strategicznej miasta.

Uwarunkowania decydujące o efektywności i skuteczności wdrażania strategii to:

- analiza i włączanie w proces wdrażania koniecznych modyfikacji oraz dostosowywania zapisów strategii do przyszłych realiów;
- podział kompetencji i zadań określonych w procesie wdrażania;
- współpraca jednostek organizacyjnych, instytucji publicznych i prywatnych w procesie wdrażania;
- szeroko zakrojona partycypacja społeczna;
- respektowanie potrzeb i priorytetów rozwoju określonych w strategii;
- transparentne działanie, komunikacja i promocja działań.

Burmistrz Miasta Pyskowice stanowi podstawowy podmiot, do zadań którego należy realizacja działań związanych z rozwojem społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym miasta (wdrażanie strategii rozwoju miasta). Proces ten powinien opierać się na inicjowaniu i umożliwianiu realizacji działań strategicznych przez Urząd Miasta oraz podmioty współodpowiedzialne za rozwój lokalny, m.in. poprzez kojarzenie partnerów i włączanie ich w realizację strategii. Ważnym elementem jest także wspieranie oraz inicjowanie działań z podmiotami społecznymi lub gospodarczymi. Strategia rozwoju wyznacza możliwość prowadzenia włączającej, dynamicznej polityki rozwoju, która obejmuje długofalowe działania wielu operatorów zewnętrznych i partnerów oraz umożliwia realizację wielu inicjatyw podejmowanych przez te podmioty, które wpisują się w realizację zapisów strategii. Wdrażanie strategii powinno być realizowane poprzez projekty, określone w Strategii Rozwoju Miasta, a także poprzez bieżące działania i projekty, wynikające z dokumentów planistycznych i strategicznych w mieście, oraz poprzez realizację działań inwestycyjnych partnerów gospodarczych i działań/inicjatyw partnerów społecznych.

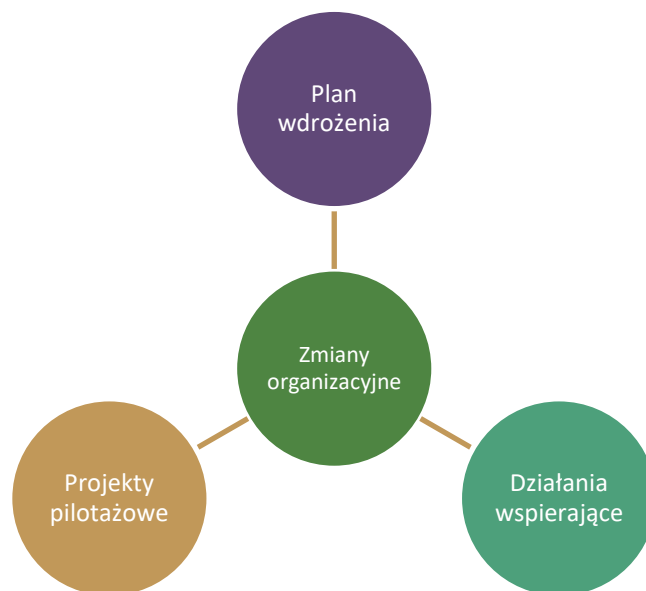
W ramach wdrażania strategii powinny być realizowane następujące wartości współzarządzania:

Podmioty współrealizujące proces wdrażania strategii:

- Burmistrz Miasta;
- jednostki w ramach struktury Urzędu Miejskiego;
- szkoły i przedszkola;
- MOKiS oraz inne ośrodki związane z kulturą i sportem w mieście;
- OPS;
- spółki komunalne.

Rysunek 4. Cykl wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030

Źródło: Opracowanie własne.

W strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta należy powołać Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania efektywności wdrażania strategii, który kontynuował będzie realizację zadań zespołu ds. Opracowania „Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030”.

Rekomenduje się, iż w skład zespołu powinni wejść:

- naczelnicy wydziałów oraz kierownicy referatów;
- reprezentanci jednostek kultury , edukacji, pomocy społecznej;
- reprezentacji organizacji społecznych;
- przedstawiciele rady miejskiej;
- przewodniczący Rady Seniorów;
- przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta.

Zespół powinien realizować wdrażanie strategii poprzez zadania związane z:

- planowaniem działań strategicznych;
- inicjowaniem i koordynowaniem podejmowanych inicjatyw i projektów strategicznych;
- określaniem standardów bieżącego monitorowania wdrażania strategii;
- gromadzeniem danych, przedstawianiem wyników i wprowadzaniem rekomendacji w zakresie wdrażania strategii;
- mobilizowaniem podmiotów oraz zasobów na rzecz realizacji zapisów strategii;
- informowaniem interesariuszy rozwoju o podejmowanych działaniach (planach, działaniach oraz efektach);
- zgłaszaniem pojawiających się trudności lub nowych potrzeb w zakresie wdrażania zapisów strategii.

Zespół powinien realizować zadania w trybie i harmonogramie wskazanym podczas spotkań zespołu, które powinny odbywać się minimum raz na 6 miesięcy. Zespół powinien realizować zadania zawarte powyżej oraz umożliwiać wymianę wiedzy i poglądów na temat aktualnych potrzeb rozwojowych miasta, jego problemów, szans i zagrożeń, a jednocześnie – podejmować plany na kolejny rok wdrażania, a także przedstawiać informacje o dotychczasowym stanie realizacji strategii. W celu utrzymania kontaktu z interesariuszami rozwoju uruchomiona powinna zostać platforma, w której na bieżąco będzie można podejmować debatę z mieszkańcami oraz kreować nowe inicjatywy i projekty społeczne. Co istotne, ważne jest także organizowanie cyklicznych spotkań i debat mających na celu informowanie interesariuszy rozwoju o sytuacji oraz mobilizowanie ich do włączenia się w realizację zapisów strategii.

Kluczowe wskaźniki monitorowania i ewaluacji:

Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 będzie podlegała procesom ewaluacyjnym. Celem ewaluacji będzie m.in. wskazanie jakości oraz poszczególnych wartości odnoszących się do efektów wdrażania dokumentu Strategii Rozwoju Miasta. W ramach prac nad ewaluacją przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji *ex-ante* (przed rozpoczęciem realizacji), która pozwoli ocenić trafność założeń oraz wskazać sposoby realizacji Strategii. Kolejnym elementem powinno być przeprowadzenie ewaluacji *on-going* (w trakcie realizacji, mniej więcej w połowie wdrażania strategii), która wskaże ocenę poziomu realizacji poszczególnych celów Strategii Rozwoju Miasta oraz zidentyfikuje czynniki, mające istotny wpływ na dalszą realizację zaplanowanych działań strategicznych. Ewaluacja *ex-post* powinna być przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania strategii. Dzięki temu będzie można podsumować efekty działań strategicznych oraz wskazać wnioski i rekomendacje do dalszych kierunków rozwoju miasta.

Monitoring Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice powinien opierać się na corocznym sprawdzaniu zrealizowanych działań i określaniu wskaźników. Gromadzenie danych i informacji powinno być prowadzone w oparciu o sprawozdania oraz dokumentacje z realizacji projektów i inicjatyw. Zestawienie wskaźników monitoringu prezentuje tabela poniżej.

Tabela 13. Wskaźniki monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030

Cel strategiczny	Nazwa wskaźnika	Pożądany kierunek zmiany wskaźnika	Źródło danych
Aktywni mieszkańcy kreujący swoje otoczenie poprzez działania społeczne oraz współtworzący miasto z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi systemowych oraz technologicznych	Liczba mieszkańców miasta	Wzrost	GUS
	Liczba utworzonych partnerstw i inicjatyw lokalnych	Wzrost	Dane własne UM
	Szacunkowa liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych	Wzrost	Dane własne UM
	Liczba osób biorących udział w głosowaniu nad	Wzrost	Dane własne UM

	wyborem projektów do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego		
	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych	Wzrost	Dane własne UM
Wysoka jakość edukacji, wykorzystująca nowoczesne formy nauczania, oraz wysoka jakość działań kulturowych i usług służących rozwijaniu kreatywności, pasji i zainteresowań	Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w relacji do średniej wojewódzkiej	Wzrost	Placówki oświatowe
	Liczba uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych	Wzrost	Dane własne UM
	Poziom uczestnictwa mieszkańców w kształceniu przez całe życie	Wzrost	PUP
	Liczba uczniów szkół korzystających z zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań	Wzrost	Placówki oświatowe
	Liczba korzystających z obiektów sportowych	Wzrost	Dane własne UM
Bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna oraz multifunkcyjne tereny zielone sprzyjające rekreacji mieszkańców i turystów z zachowaniem	Wskaźniki jakości powietrza (emisja zanieczyszczeń pyłowych)	Spadek	Dane własne UM
	Nakłady na oszczędzanie energii oraz ochronę powietrza i klimatu	Spadek	Dane własne UM
	Długość w km sieci ciepłowniczej (przesył i przyłącza)	Wzrost	Dane własne UM

ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju	Łączna długość dróg rowerowych	Wzrost	Dane własne UM
	Powierzchnia nowo zagospodarowanych terenów zielonych	Wzrost	Dane własne UM
Wzmacnianie odporności i konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców; wsparcie kluczowych branż oraz wykorzystanie lokalnych uwarunkowań i tradycji	Powierzchnia działek dostępnych inwestorom	Wzrost	Dane własne UM
	Liczba podjętych działań w celu wspierania rozwoju przedsiębiorczości w mieście	Wzrost	Dane własne UM
	Liczba podmiotów gospodarczych działających w mieście	Wzrost	GUS
	Powierzchnia zagospodarowanych terenów inwestycyjnych w mieście	Wzrost	Dane własne UM
	Liczba pozyskanych przez Miasto Pyskowice nowych inwestorów	Wzrost	Dane własne UM
Wysoka jakość usług publicznych wzmacnianych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacji społecznych w	Odsetek dzieci 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Wzrost	Placówki oświatowe
	Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w stosunku do złożonych wniosków	Wzrost	Placówki oświatowe

codziennym życiu	Liczba osób korzystających z placówek zaliczanych do zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia	Spadek	OPS
	Liczba mieszkań (zasoby mieszkaniowe ogółem)	Wzrost	Dane własne UM
	Liczba osób korzystających z mechanizmów e-partycypacji oraz e-administracji	Wzrost	Dane własne UM

Źródło: Opracowanie własne.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wymiary rozwoju lokalnego w Pyskowicach.....	34
Rysunek 2. Priorytety strategiczne dla Miasta Pyskowice.....	43
Rysunek 3. Cele strategiczne dla Miasta Pyskowice do roku 2030.....	44
Rysunek 4. Cykl wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030.	64

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza STEEP	26
Tabela 2. Analiza SWOT dla obszaru <i>kapitał społeczny</i>	29
Tabela 3. Analiza SWOT dla obszaru <i>potencjał gospodarczy</i>	30
Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru <i>uwarunkowania przestrzenno-techniczne</i>	31
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru <i>środowisko naturalne</i>	32
Tabela 6. Wymiary rozwoju lokalnego w odniesieniu do wizji rozwoju miasta.....	36
Tabela 7. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – współpraca, partycypacja społeczna i partnerstwa.....	45
Tabela 8. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – wysoki poziom kapitału ludzkiego i edukacji.	45
Tabela 9. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – atrakcyjne przestrzenie publiczne i tereny zielone w zdrowym środowisku.....	46
Tabela 10. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – aktywny rynek pracy i gospodarka.	46
Tabela 11. Cele operacyjne dla Miasta Pyskowice do roku 2030 – wysoka jakość życia – zamieszkanie i innowacje.....	47
Tabela 12. Kierunki działań, projekty, zadania strategiczne.....	49
Tabela 13. Wskaźniki monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030.....	66

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności ogółem w latach 2006-2016.....	13
Wykres 2. Placówki oświatowe w Pyskowicach.....	14
Wykres 3. Ilość udzielonych porad w przychodniach.....	17
Wykres 4. Udział osób korzystających za środowiskowej pomocy społecznej w ludności	

ogółem	17
Wykres 5. Podmioty gospodarcze w podziale na liczbę zatrudnionych osób	19
Wykres 6. Formy ochrony przyrody	20
Wykres 7. Najważniejsze tereny zielone w Pyskowicach	21
Wykres 8. Struktura użytkowania gruntów w zestawieniu procentowym dla 2014 r.	22
Wykres 9. Grunty zabudowane i zurbanizowane w zestawieniu procentowym	23
Wykres 10. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km	24
Wykres 11. Liczba osób korzystających z sieci gazowej.....	24

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

RAPORT Z BADAŃ W RAMACH OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE DO ROKU 2030

RAPORT Z BADAŃ W RAMACH OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA PYSKOWICE DO ROKU 2030

Zamawiający:

Miasto Pyskowice

ul. Strzelców Bytomskich 3

44-120 Pyskowice

Wykonawca:

Kreatus sp. z o.o.

43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62

nr KRS: 0000482632

NIP: 9372667946

REGON: 243401618

tel.:+ 48 33 300 34 80

fax.:+48 33 300 30 87

e-mail: biuro@kreatus.eu

website: www.kreatus.eu

CEL BADANIA

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców Pyskowic na temat warunków życia w Pyskowicach oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych miasta. W badaniu ważne było także poznanie opinii interesariuszy rozwoju na temat potrzeb i oczekiwań względem dalszych kierunków rozwoju miasta oraz tego jak wykorzystać potencjał Pyskowic w kreowaniu nowych funkcji i usług.

Cele operacyjne badania:

- a) poznanie opinii interesariuszy rozwoju na temat jakości życia w Pyskowicach;
- b) określenie poziomu satysfakcji mieszkańców z zamieszkania na terenie Pyskowic;
- c) zdiagnozowanie potrzeb mieszkańców i stopnia ich zaspokojenia;
- d) zdefiniowanie aspiracji mieszkańców, m.in. w aspekcie oczekiwanego wizerunku Miasta Pyskowice;
- e) zdiagnozowanie przyszłych kierunków rozwoju Miasta Pyskowice;
- f) poznanie opinii interesariuszy rozwoju na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych Pyskowic.

ORGANIZACJA BADANIA

Pozyskanie danych użytecznych w procesie opracowywania strategii rozwoju Miasta Pyskowice nastąpiło poprzez badanie zrealizowane techniką wywiadu bezpośredniego PAPI (113 mieszkańców), techniką wywiadu internetowego CAWI (132 mieszkańców) oraz techniką wywiadu bezpośredniego przy użyciu papierowej ankiety (55 mieszkańców) w dniach od 31 sierpnia do 13 września. Wywiady bezpośrednie PAPI polegały na realizacji badania z użyciem papierowego lub elektronicznego kwestionariusza, gdzie ankieter odczytywał respondentowi pytania, zaznaczając w odpowiedni sposób udzielane odpowiedzi. Badanie z wykorzystaniem techniki wywiadu bezpośredniego prowadzone było podczas dwudniowego wydarzenia dożynek miejskich w dniach 2-3 września 2017. Dzięki temu można było dotrzeć do wszystkich grup mieszkańców Pyskowic, bez względu na to, czy ankietowany miał dostęp do komputera lub Internetu. Natomiast wywiady internetowe polegały na samodzielnym wypełnieniu kwestionariusza on-line przez respondenta. Link do ankiety elektronicznej dostępny był na stronie Urzędu Miasta Pyskowice oraz na portalu społecznościowym Miasta Pyskowice.

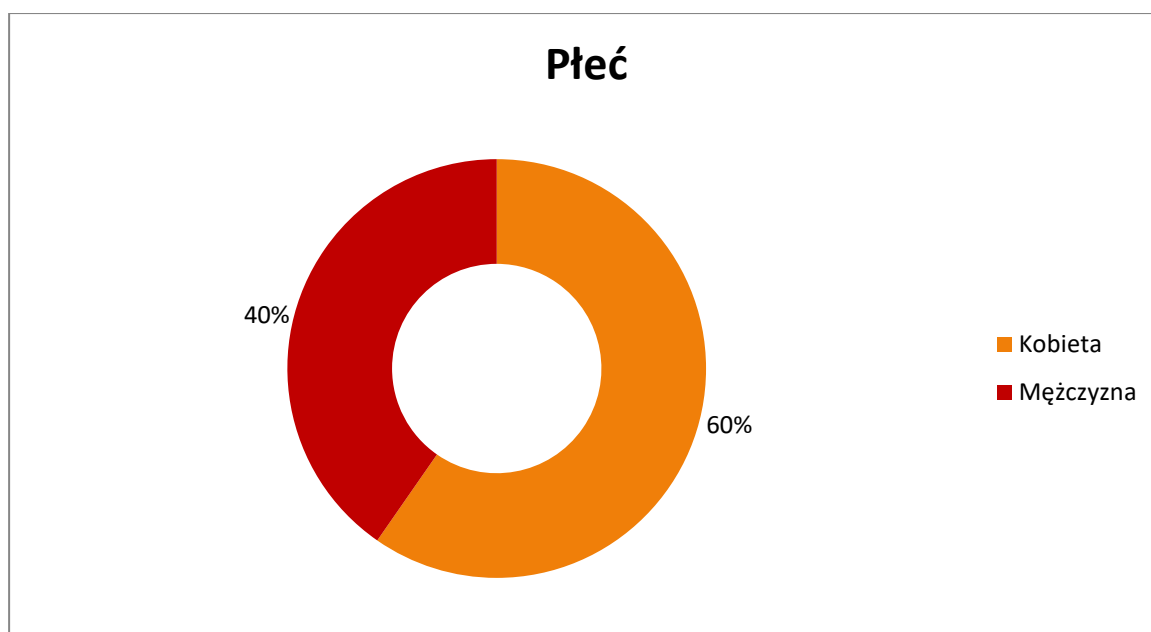
Łącznie przeprowadzono 300 wywiadów z mieszkańcami Pyskowic.

Pozyskane dane pozwoliły ukierunkować prace nad opracowaniem dokumentu Strategii Rozwoju Miasta oraz dostarczyły cennych informacji w procesie diagnozy oraz w procesie opracowywania rekomendacji strategicznych dla miasta.

CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW

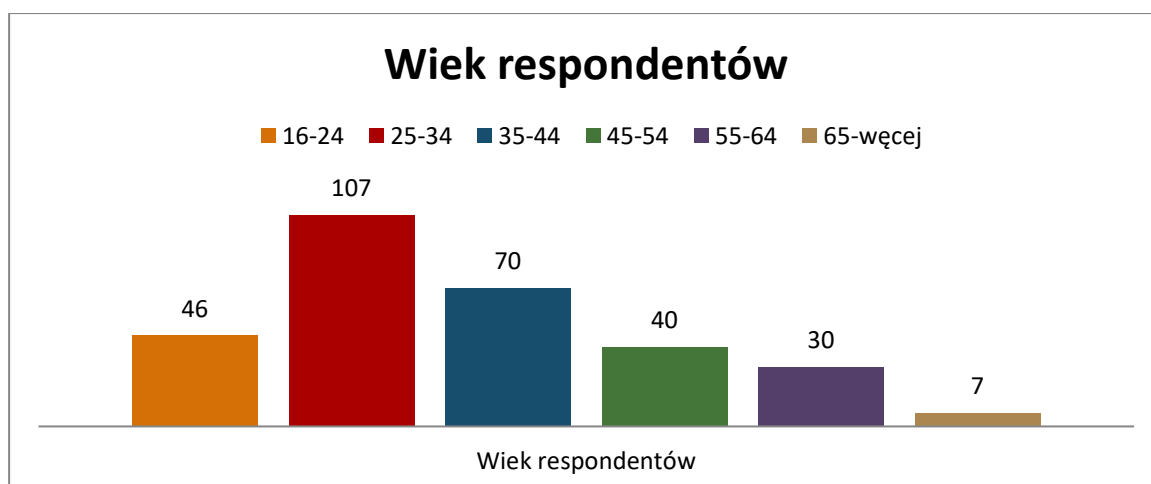
Na potrzeby badania pełną grupę respondentów stanowili wyłącznie mieszkańcy Pyskowic. W badaniu wzięło udział 300 mieszkańców Miasta Pyskowice. Większość ankietowanych stanowiły kobiety (60%), resztę respondentów stanowili mężczyźni – 40% badanych. Dane przedstawiono na diagramie poniżej.

Wykres 12. Charakterystyka respondentów pod względem płci (w %) [N = 300]

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta w wieku 25-34 lat (36%), 23% ankietowanych biorących udział w badaniu to grupa w wieku 35-44 lata, a 15% – w wieku 16-24 lata.

Wykres 13. Charakterystyka respondentów pod względem wieku (w lb odpowiedzi) [N = 300]

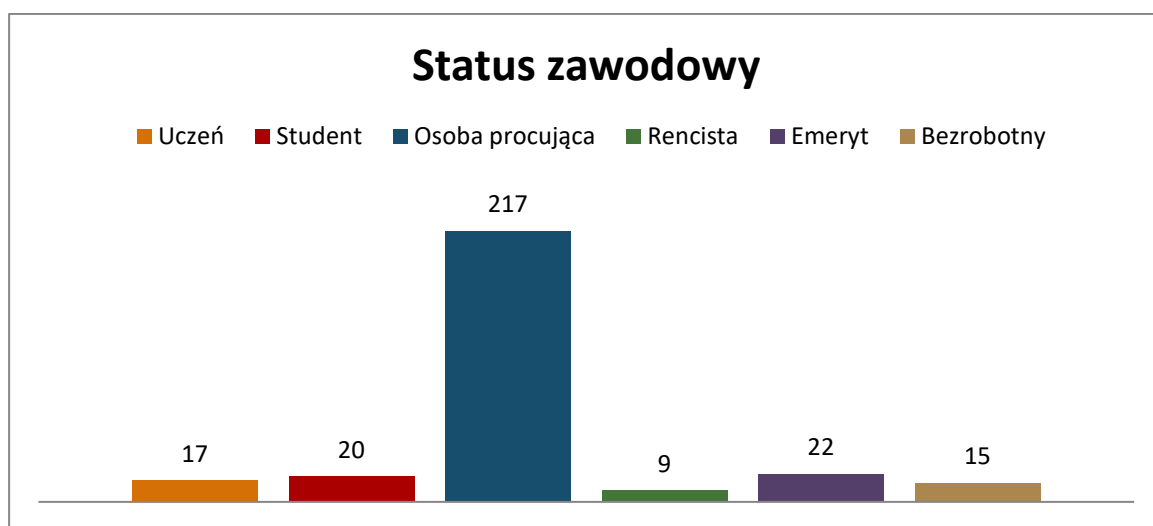
Pod względem wykształcenia, ankietowani stanowili głównie grupę mającą wykształcenie wyższe (46%). 37% respondentów miało wykształcenie średnie, a 12% – wykształcenie zawodowe. Najmniej osób spośród ankietowanych miało jedynie wykształcenie podstawowe (5%). Wyniki przedstawia wykres nr 3.

Wykres 14. Charakterystyka respondentów pod względem wykształcenia (w lb odpowiedzi) [N = 300]

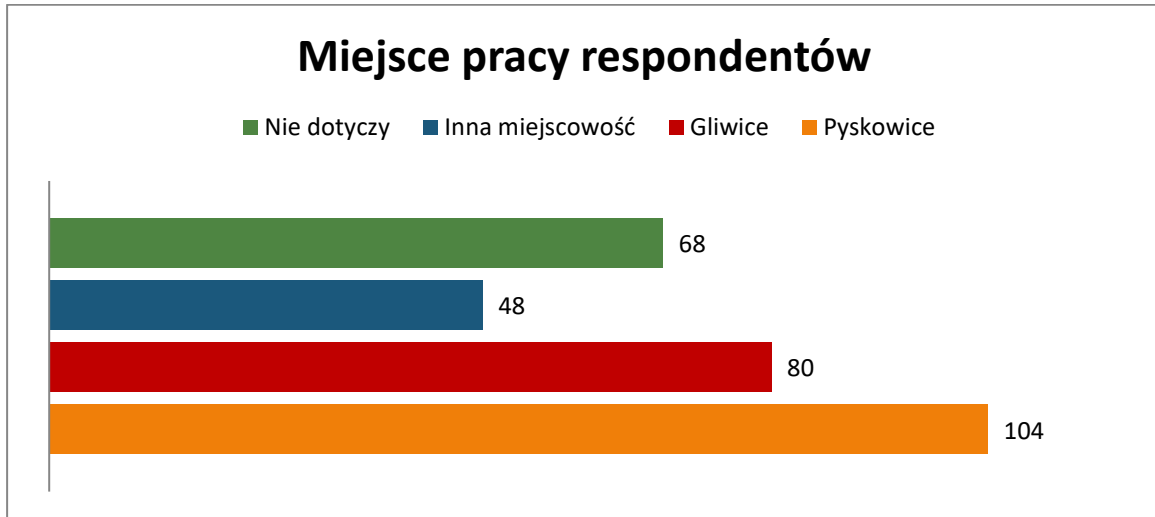
Zdecydowaną przewagę ankietowanych stanowiły osoby aktywne zawodowo (72%), emeryci i renciści stanowili grupę 10% ankietowanych, uczniowie i studenci 12%, natomiast osoby bezrobotne stanowiły 5% ankietowanych.

Wykres 15. Charakterystyka respondentów pod względem statusu zawodowego (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Najwięcej ankietowanych pracuje w Pyskowicach (35%). 27% respondentów pracuje w Gliwicach, natomiast 16% podejmuje zatrudnienie w innych miejscowościach.

Wykres 16. Charakterystyka respondentów pod względem miejsca pracy (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Poniżej zamieszczono wykres przedstawiający czas zamieszkania respondentów w Pyskowicach. 64% ankietowanych mieszka w Pyskowicach od urodzenia, natomiast 13% stanowią osoby mieszkające w Pyskowicach od 21 do 65 lat, 13% stanowią również osoby zamieszkujące miasto od 6 do 20 lat, a 10% – osoby zamieszkujące miasto od roku do 5 lat.

Wykres 17. Charakterystyka respondentów pod względem czasu zamieszkania w Pyskowicach (w lb odpowiedzi) [N = 300]

WYNIKI BADANIA Z MIESZKAŃCAMI

Respondentów poproszono o określenie poziomu poczucia więzi z miejscem zamieszkania. Najwięcej osób określiło, iż zdecydowanie czuje się związany/a z Miastem Pyskowice (53%), natomiast równie dużo osób, bo 37%, określiło, że raczej czuje się związany/a z Pyskowicami. Jedynie 6% ankietowanych odpowiedziało, że raczej nie czuje się związany/a z miastem a tylko 2% ankietowanych określiło, iż zdecydowanie nie czuje się związany/a z Pyskowicami. Kształtowanie więzi z miejscem zamieszkania oraz tożsamości terytorialnych jest niezwykle ważne w procesie budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwoju lokalnym opartym na współzarządzaniu.

Wykres 18. Opinia mieszkańców na temat poczucia związania z miastem (w %) [N = 300]

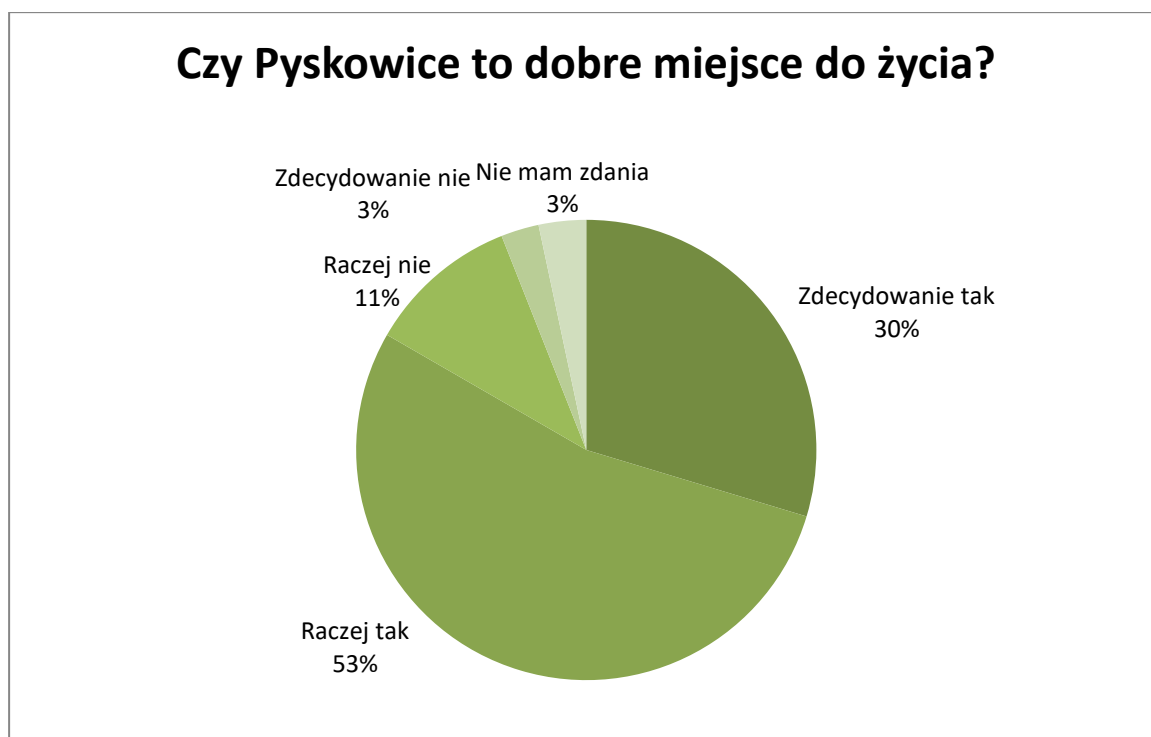

Poziom zadowolenia mieszkańców z warunków życia w Pyskowicach.

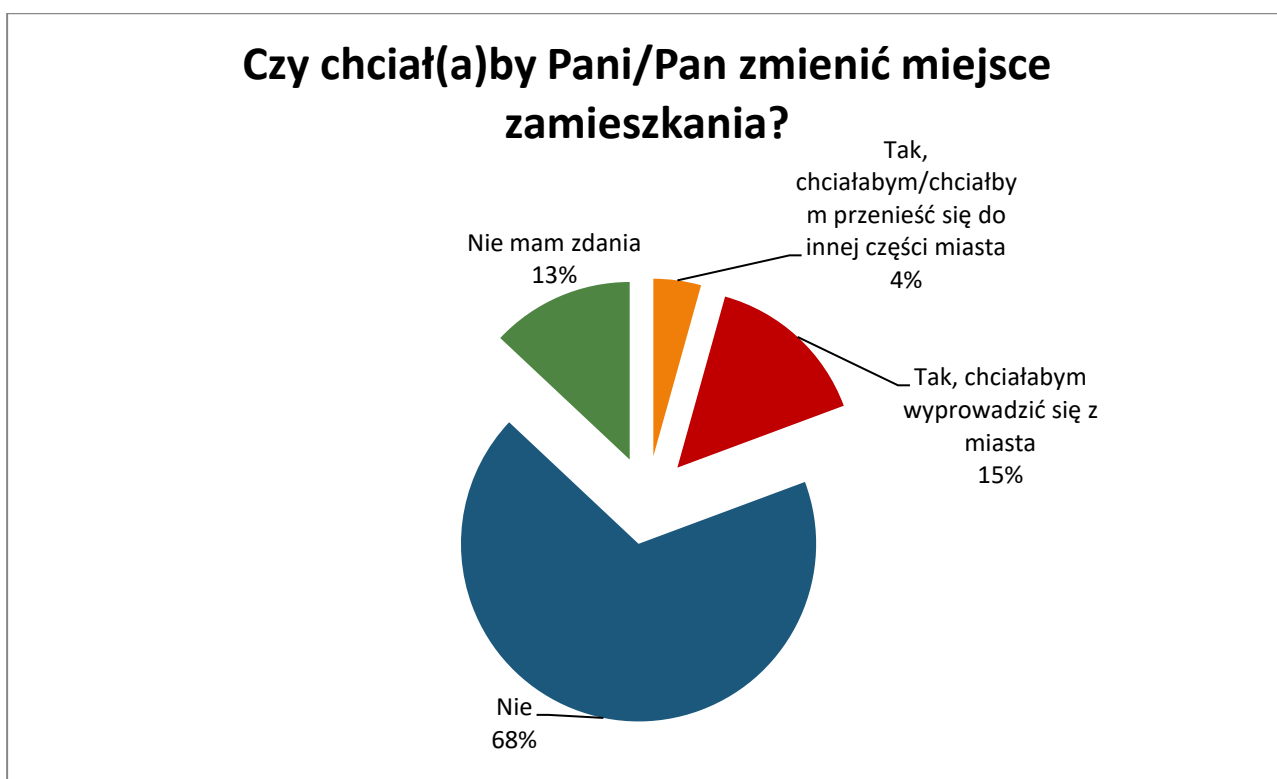
W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o określenie, czy Pyskowice to dobre miejsce do życia. Wyniki przedstawia wykres nr 8, z którego wynika, że większość badanych (53 %) uważa, że Pyskowice to *raczej dobre miejsce do życia*. 30 % respondentów określiło, iż Pyskowice to *zdecydowanie dobre miejsce do życia*. Wyniki przemawiają za tym, że Pyskowice to miasto mające dobre warunki do życia.

Wykres 19. Opinia mieszkańców na temat warunków życia w Pyskowicach (w %) [N = 300]

Respondenci mieli także możliwość wyrażenia swojej opinii odnośnie własnych planów związanych z chęcią zmiany miejsca zamieszkania. Wyniki przedstawia wykres nr 9, z którego wynika, iż zdecydowana większość ankietowanych (68 %) wyraża chęć pozostania w Pyskowicach i nie odczuwa potrzeby zmiany miejsca zamieszkania. 15 % badanych wyraziło chęć zmiany miejsca zamieszkania i przeniesienie się poza miasto, natomiast 4% chciałoby zmienić miejsce zamieszkania w obrębie Pyskowic.

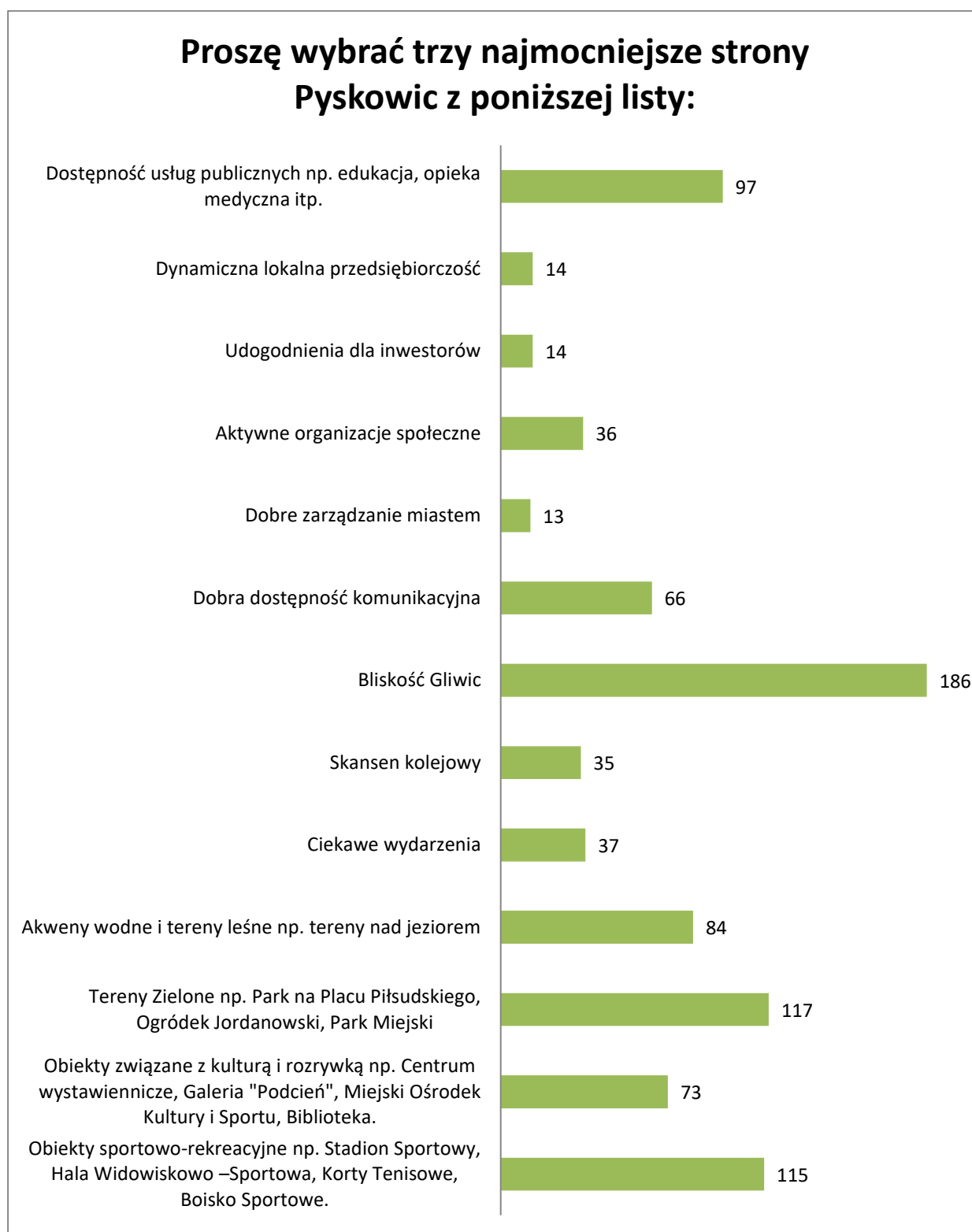
Wykres 20. Odpowiedź na pytanie „Czy chciał(a)by Pani/Pan zmienić miejsce zamieszkania?” (w %) [N = 300]

Mocne strony miasta

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech najmocniejszych stron Pyskowic z wskazanej w ankiecie listy zawierającej 13 obszarów tematycznych miasta. Wyniki przedstawia wykres poniżej. Według badanych mocną stroną Pyskowic jest przede wszystkim bliskość Gliwic, którą wskazało aż 186 osób. Mocnymi stronami miasta według respondentów są także tereny zielone w mieście oraz obiekty sportowo-rekreacyjne. Ponadto respondenci wskazali także na dostępność usług publicznych, akwenty wodne i tereny leśne oraz obiekty związane z kulturą i rozrywką. Najmniej osób jako mocną stronę wskazało udogodnienia dla inwestorów, dynamiczną lokalną przedsiębiorczość oraz zarządzanie miastem.

Wykres 21. Mocne strony miasta (w lb odpowiedzi) [N = 300]

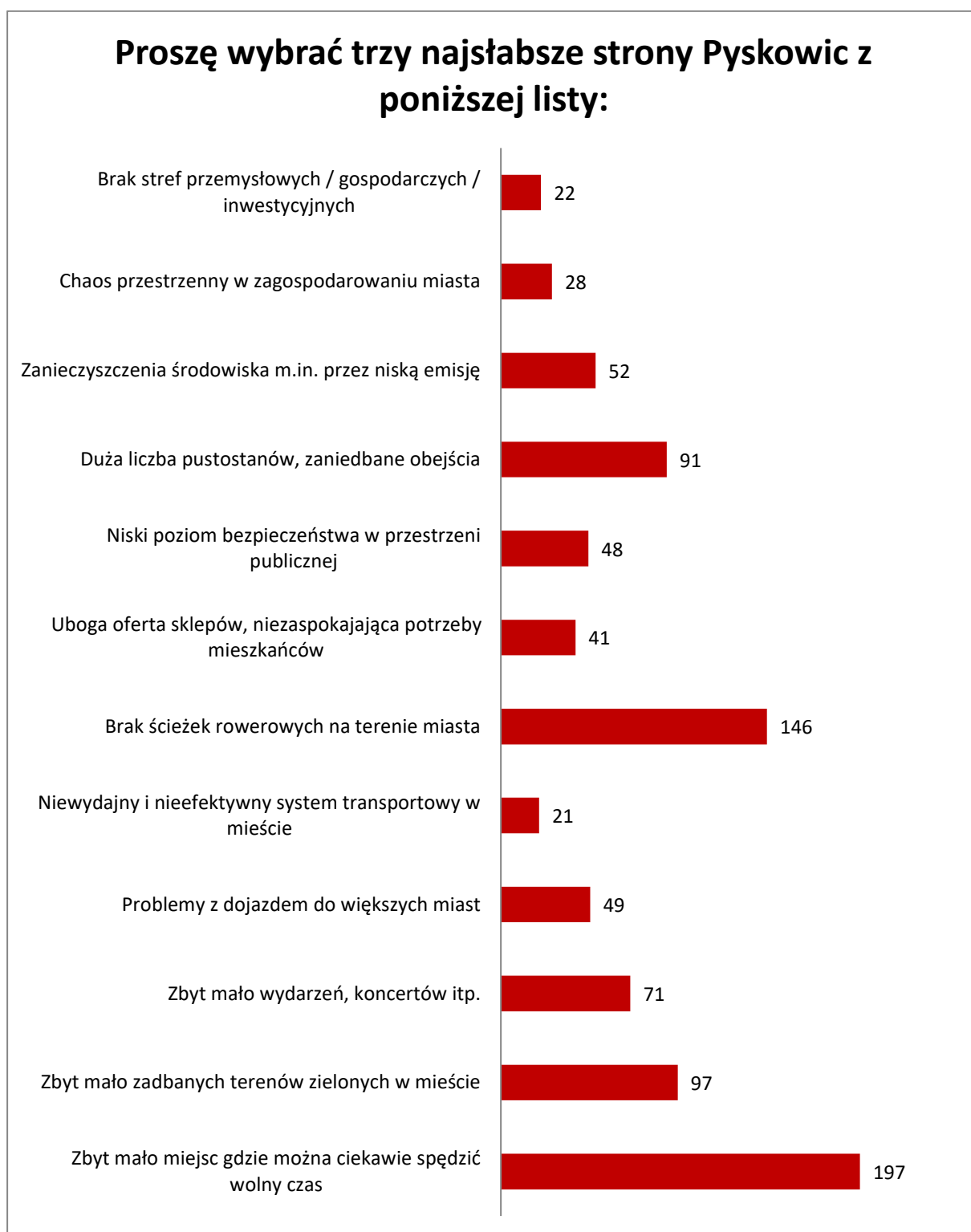

Respondenci mieli także możliwość wskazania własnej odpowiedzi. W osobną rubrykę wpisywano, iż mocną stroną Miasta Pyskowice jest spokój i bezpieczeństwo, bliskość usług i handlu oraz miejsca pracy, a także dobra sieć logistyczna.

Słabe strony miasta

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech najsłabszych stron Pyskowic z wskazanej w ankiecie listy zawierającej 12 obszarów tematycznych miasta. Wyniki przedstawia wykres poniżej. Według badanych, najsłabszą stroną Miasta Pyskowice jest zbyt mało miejsc, gdzie można ciekawie spędzić wolny czas. Jako słabą stronę miasta ankietowani wskazali również brak ścieżek rowerowych, zbyt mało zadbanych terenów zielonych, dużą liczbę pustostanów i zaniedbanych obejść oraz zbyt mało organizowanych wydarzeń kulturalnych. Najmniej osób jako słabą stronę wskazało niewydajny i nieefektywny system transportowy w mieście oraz brak stref przemysłowych, gospodarczych i inwestycyjnych w mieście.

Wykres 22. Słabe strony miasta (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Respondenci mieli także możliwość wskazania własnej odpowiedzi. W osobną rubrykę wpisywano, iż słabą stroną Miasta Pyskowice jest brak basenu, brak inwestycji w części południowej miasta (dzielnica Dzierżno i ościenne), niewystarczająca liczba miejsc w żłobku i przedszkolach, brak ławek na osiedlach oraz koszy na śmieci, brak inwestorskiego podejścia

do potencjalnych inwestorów, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych oraz chodników, szczególnie w okolicy bloków, chaos w zarządzaniu miastem oraz za małą liczbą niewielkich weekendowych wydarzeń miejskich.

Aktywności mieszkańców

Następnie spytano respondentów, w jaki sposób najczęściej spędzają czas wolny. Aktywności, które mieszkańcy Pyskowic najczęściej podejmują, to spotkania ze znajomymi/rodziną/sąsiadami oraz uprawianie sportu i różnych form rekreacji. Wyniki przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Odpowiedź na pytanie „Jak najczęściej spędza Pani/Pan czas wolny?” (w lb odpowiedzi) [N = 300]

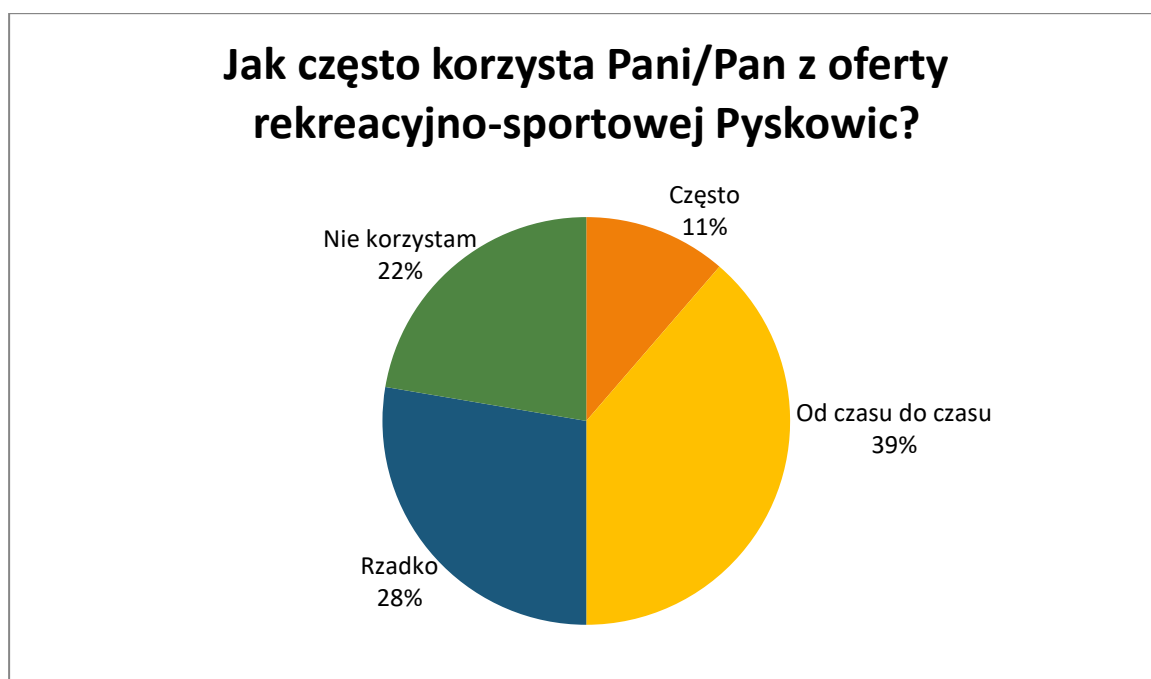
Respondenci mieli także możliwość samodzielnego wprowadzenia odpowiedzi na temat aktywności podejmowanych w czasie wolnym. Wśród odpowiedzi wskazano m.in.:

- spacer;
- spędzanie czasu z dziećmi na placu zabaw;
- wypoczynek na rodzinnych ogródkach działkowych;
- łowienie ryb;

- wyjazd za miasto;
- angażowanie się społecznie.

W kolejnym pytaniu związanym z czasem wolnym mieszkańców miasta zapytano respondentów o to, jak często korzystają z oferty rekreacyjno-sportowej Miasta Pyskowice. Najwięcej ankietowanych wskazało odpowiedź *od czasu do czasu* (39 %). 28 % badanych rzadko korzysta z oferty rekreacyjno-sportowej Pyskowic, a 22 % nie korzysta w ogóle. Wyniki przedstawia wykres nr 13.

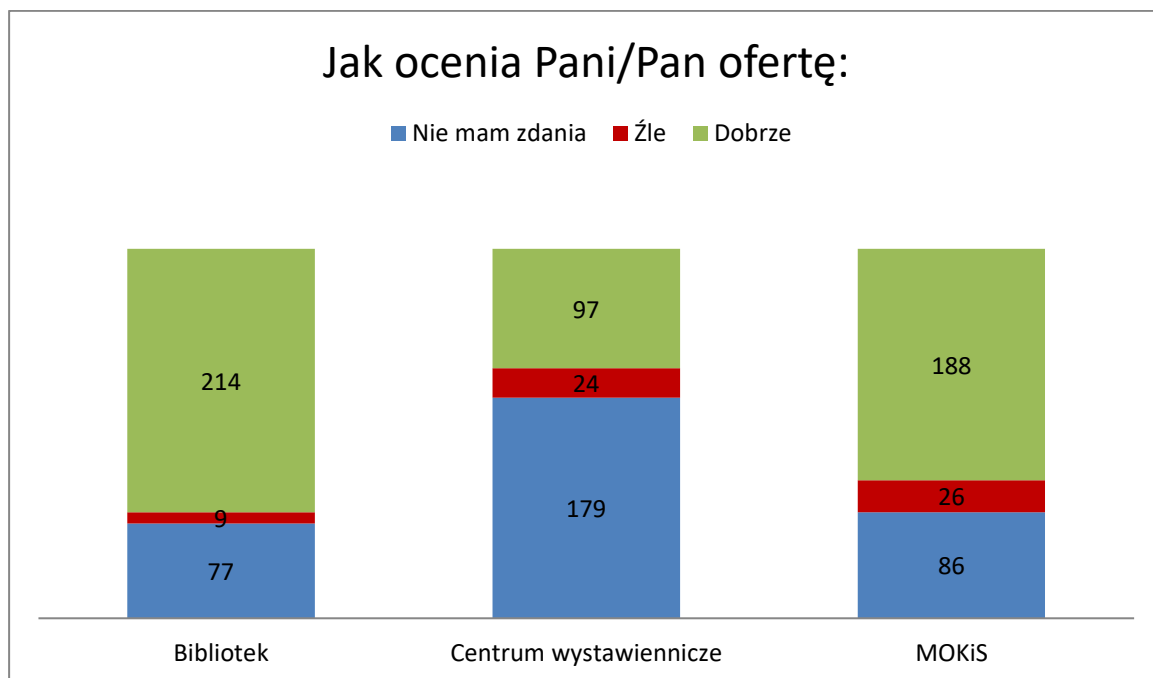
Wykres 24. Odpowiedź na pytanie „Jak często korzysta Pani/Pan z oferty rekreacyjno-sportowej Pyskowic?” (w %) [N = 300]

Uwarunkowania wewnętrzne miasta – ocena oferty miasta

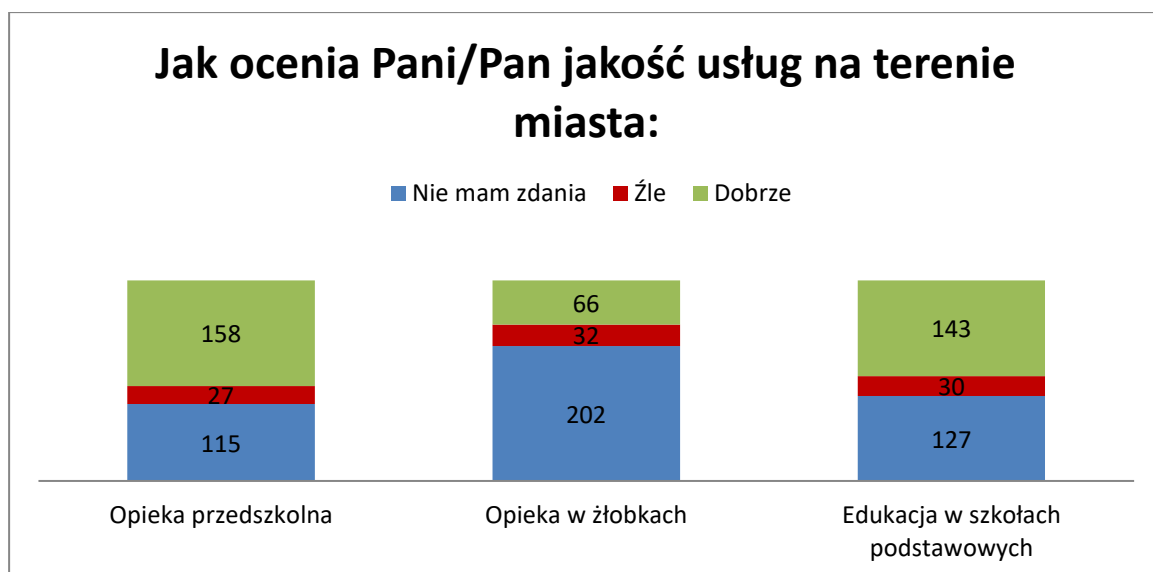
Mieszkańców Pyskowic poproszono także o wyrażenie opinii na temat aktualnej oferty miasta w zakresie obiektów związanych z kulturą i sportem. Pytanie zostało zadane w formie zamkniętej i dotyczyło oceny funkcjonowania bibliotek, centrum wystawienniczego oraz MOKiS. Wyniki wskazują, iż większość badanych ocenia funkcjonowanie bibliotek (214 osób) i MOKiS (188 osób) jako dobrze działające jednostki. Natomiast oferta centrum wystawienniczego została oceniona przez 97 badanych jako dobra, a 179 osób wyraziło opinie, iż nie ma zdania w tej kwestii. Wyniki przedstawia wykres nr 14.

Wykres 25. Ocena oferty bibliotek, centrum wystawienniczego i MOKiS. (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Kolejne pytanie dotyczyło oceny jakości usług opieki przedszkolnej, opieki w żłobkach oraz edukacji w szkołach podstawowych na terenie miasta. 53% badanych wskazało, iż jakość opieki przedszkolnej jest na dobrym poziomie. 48 % respondentów wypowiedziało się także o dobrej jakości edukacji w szkołach podstawowych. Na temat opieki w żłobkach większość respondentów nie miała zdania (67 %).

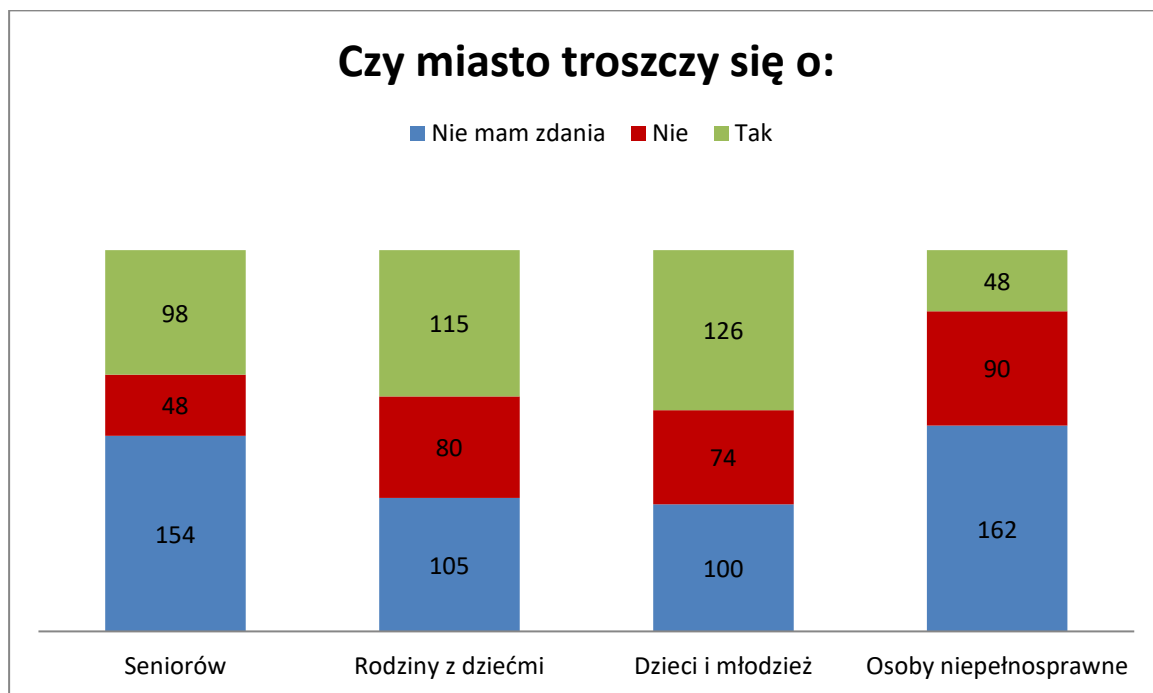
Wykres 26. Ocena jakości usług opieki przedszkolnej, opieki w żłobkach i edukacji podstawowej na terenie miasta (w lb odpowiedzi) [N = 300]

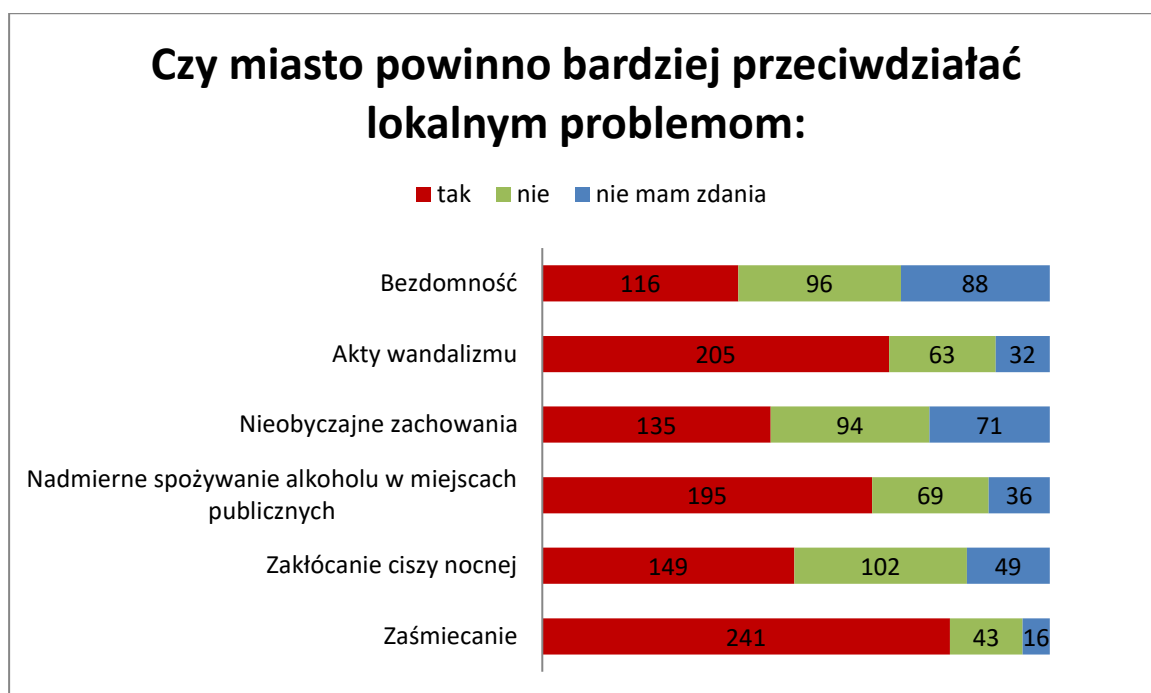
Kolejne pytanie dotyczyło wyrażenia opinii na temat działań miasta skierowanych do poszczególnych grup mieszkańców, takich jak seniorzy, rodziny z dziećmi, dzieci i młodzież i osoby niepełnosprawne. Szczegółowe wyniki przedstawia wykres nr 16.

Wykres 27. Ocena działań miasta skierowanych do poszczególnych grup mieszkańców, takich jak seniorzy, rodziny z dziećmi, dzieci i młodzież i osoby niepełnosprawne (w lb odpowiedzi) [N = 300]

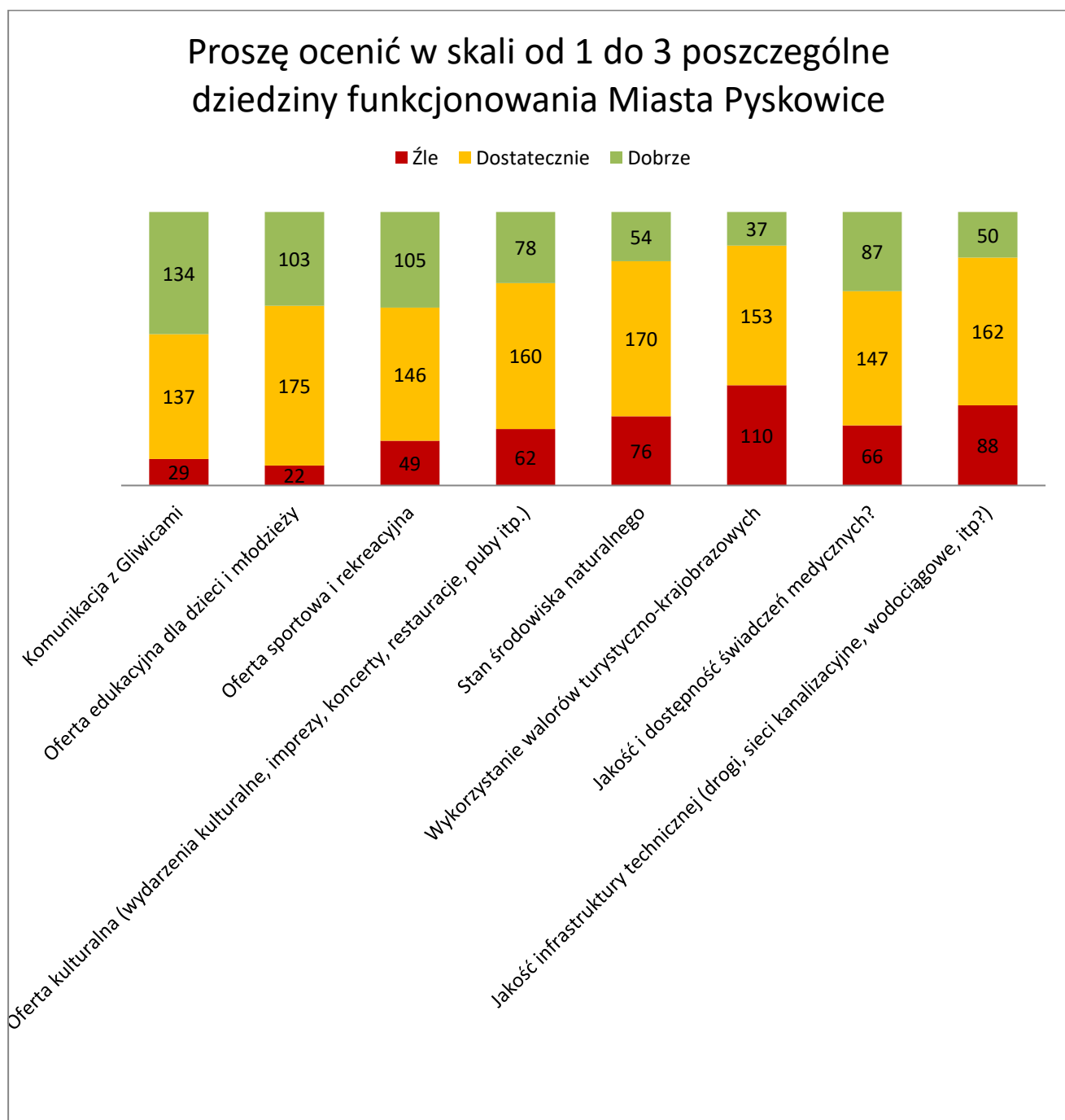
Respondentów poproszono o wyrażenie swojej opinii na temat działań miasta w zakresie przeciwdziałania lokalnym problemom. We wszystkich badanych obszarach respondenci wskazali potrzebę zwiększenia działań miasta w zakresie przeciwdziałania lokalnym problemom. Respondenci wskazali, że najbardziej wymagającym działaniem miasta problem jest zaśmiecanie, pojawiające się akty wandalizmu oraz nadmierne spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

Wykres 28. Ocena działań miasta w zakresie przeciwdziałania lokalnym problemom. (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Zbadano również poszczególne dziedziny funkcjonowania Miasta Pyskowice. Na wykresie wyraźnie widać, że najlepiej oceniona została komunikacja z Gliwicami, a najłbiej – wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, znajdujących się na terenie miasta. Pozostałe dziedziny funkcjonowania miasta zostały ocenione przez respondentów jako dostateczne.

Wykres 29. Ocena dziedzin funkcjonowania Miasta Pyskowice (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Przestrzeń publiczna miasta

Kolejnym badanym elementem miasta była jego przestrzeń publiczna i tereny zielone. Respondentów poproszono o wyrażenie opinii na temat estetyki otoczenia na terenie Pyskowic. Większość ankietowanych wyraziła się dobrze o stanie estetyki miasta (49 %). 38 % mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu, oceniło źle jego estetykę, natomiast 13 % nie wyraziło zdania. Wyniki przedstawia wykres nr 19.

Wykres 30. Ocena estetyki otoczenia na terenie Pyskowic (w %) [N = 300]

54 % mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu, wyraziło opinię, iż na terenie Pyskowic jest wystarczająco dużo terenów zieleni. Wyniki przedstawia wykres nr 20.

Wykres 31. Odpowiedź na pytanie „Czy na terenie Pyskowic jest wystarczająco dużo terenów zieleni (np. parki, skwery)?” (w %) [N = 300]

Natomiast 52 % ankietowanych uważa, że tereny zieleni nie są odpowiednio zadbane. Wyniki przedstawiono poniżej.

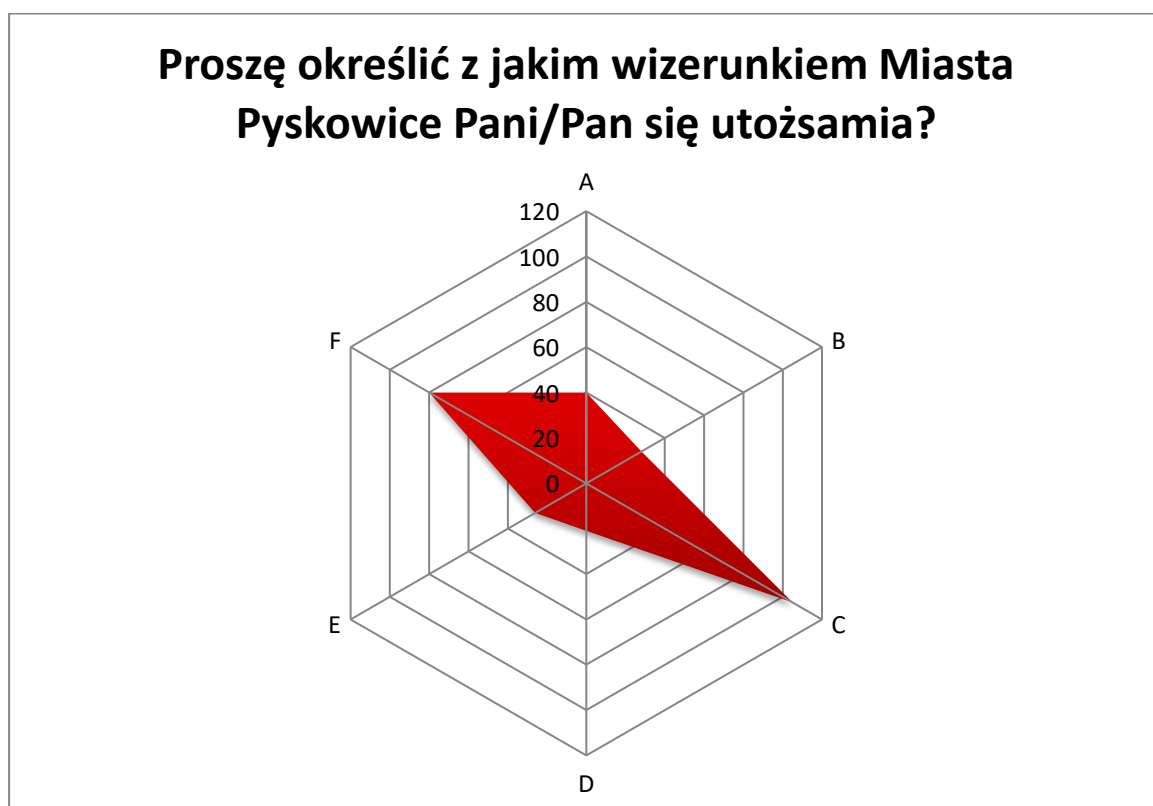
Wykres 32. Odpowiedź na pytanie „Czy na terenie Pyskowic tereny zieleni są odpowiednio zadbane?” (w %) [N = 300]

Wizerunek miasta obecnie

Respondentów poproszono o wskazanie, z jakim wizerunkiem miasta kojarzą się Pyskowice obecnie. Najwięcej respondentów wskazało, iż najbardziej utożsamia się z wizerunkiem Pyskowic jako miasta z dominującą funkcją mieszkalną i rekreacyjno-wypoczynkową dla mieszkańców. Równie istotnym dla ankietowanych wizerunkiem, z którym utożsamiają się oni obecnie, są Pyskowice jako miasto nawiązujące do tradycji i dbające o rozwój. Szczegółowe wyniki przedstawia wykres poniżej.

Wykres 33. Odpowiedź na pytanie „Proszę określić, z jakim wizerunkiem Miasta Pyskowice Pani/Pan się utożsamia?” (w lb odpowiedzi) [N = 300]

Legenda:

- A – Miasto ukierunkowane jest na stworzenie warunków do rozwoju dla dużych firm.
- B – Miasto wspiera małe i średnie firmy.
- C – Miasto z dominującą funkcją mieszkalną i rekreacyjno-wypoczynkową dla mieszkańców.
- D – Miasto opiera swój rozwój na poszanowaniu środowiska oraz na odnawialnych źródłach energii itp.
- E – Miasto prowadzi działania rozwojowe w oparciu o ład przestrzenny i wykorzystanie potencjału terenów i obiektów komunalnych
- F – Miasto nawiązujące do tradycji i dbające o rozwój

Miasto Pyskowice, w opinii respondentów, najbardziej kojarzy się z przemysłem spożywczym (piekarniczo-cukierniczym), okiennym oraz logistyką i transportem. Mieszkańcy miasta mieli także możliwość wskazania innych przemysłów spoza listy, z którymi kojarzą im się Pyskowice. Wśród odpowiedzi mieszkańców pojawił się głównie handel. Warto również wskazać, iż w opinii mieszkańców Pyskowice pełnią funkcję tzw. „sypialni dla Gliwic”.

Wykres 34. Odpowiedź na pytanie „Z którymi przemysłami najbardziej kojarzy się Pani/Panu Miasto Pyskowice?” (w lb odpowiedzi) [N = 300]

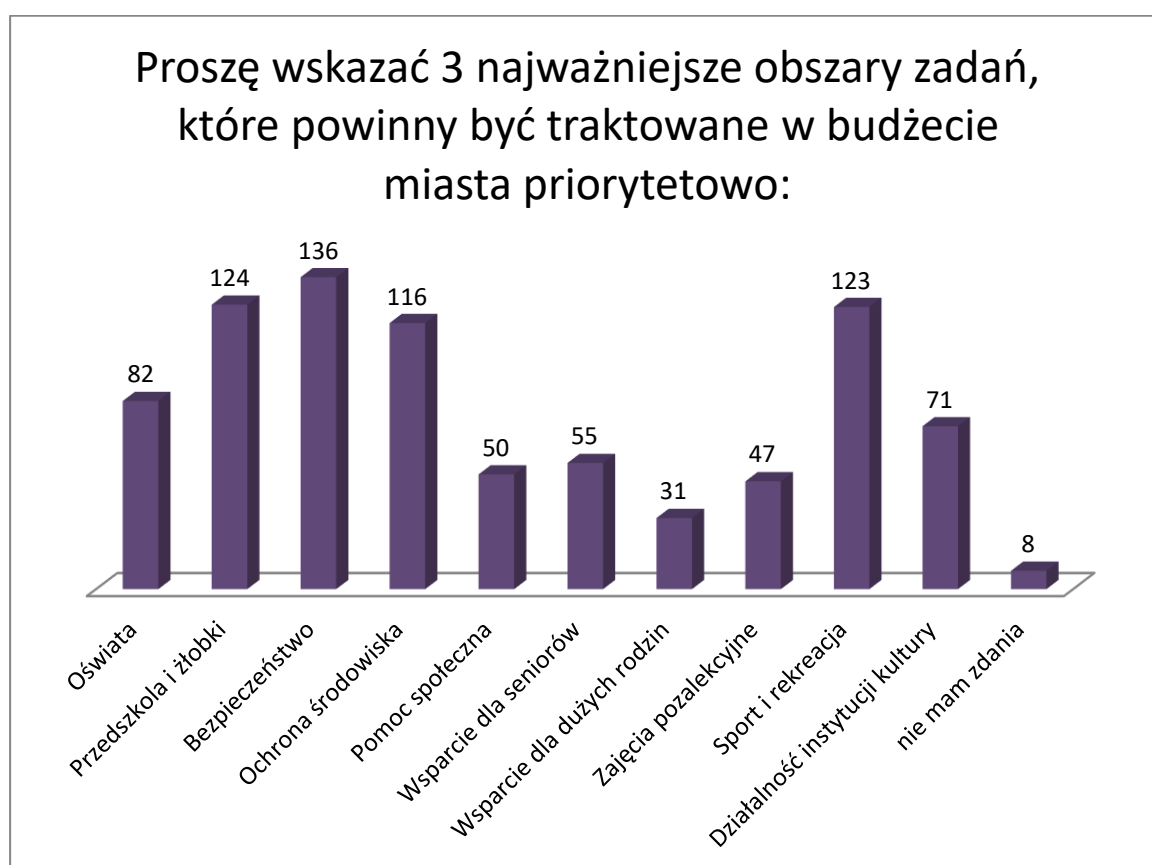
Potrzeby i kierunki rozwoju miasta

Następnie zbadano potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju miasta oraz opinie na temat przyszłych kierunków rozwoju lokalnego Pyskowic. Respondenci wskazali, iż Miasto Pyskowice w swoim budżecie priorytetowo powinno traktować takie obszary jak:

- bezpieczeństwo;
- przedszkola i żłobki;
- sport i rekreację;
- ochronę środowiska.

Odpowiedzi te wskazują na najważniejsze potrzeby mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu w zakresie przyszłego planowania działań bieżących i strategicznych miasta.

Wykres 35. Najważniejsze obszary zadań, które powinny być traktowane w budżecie miasta priorytetowo (w lb odpowiedzi) [N = 300]

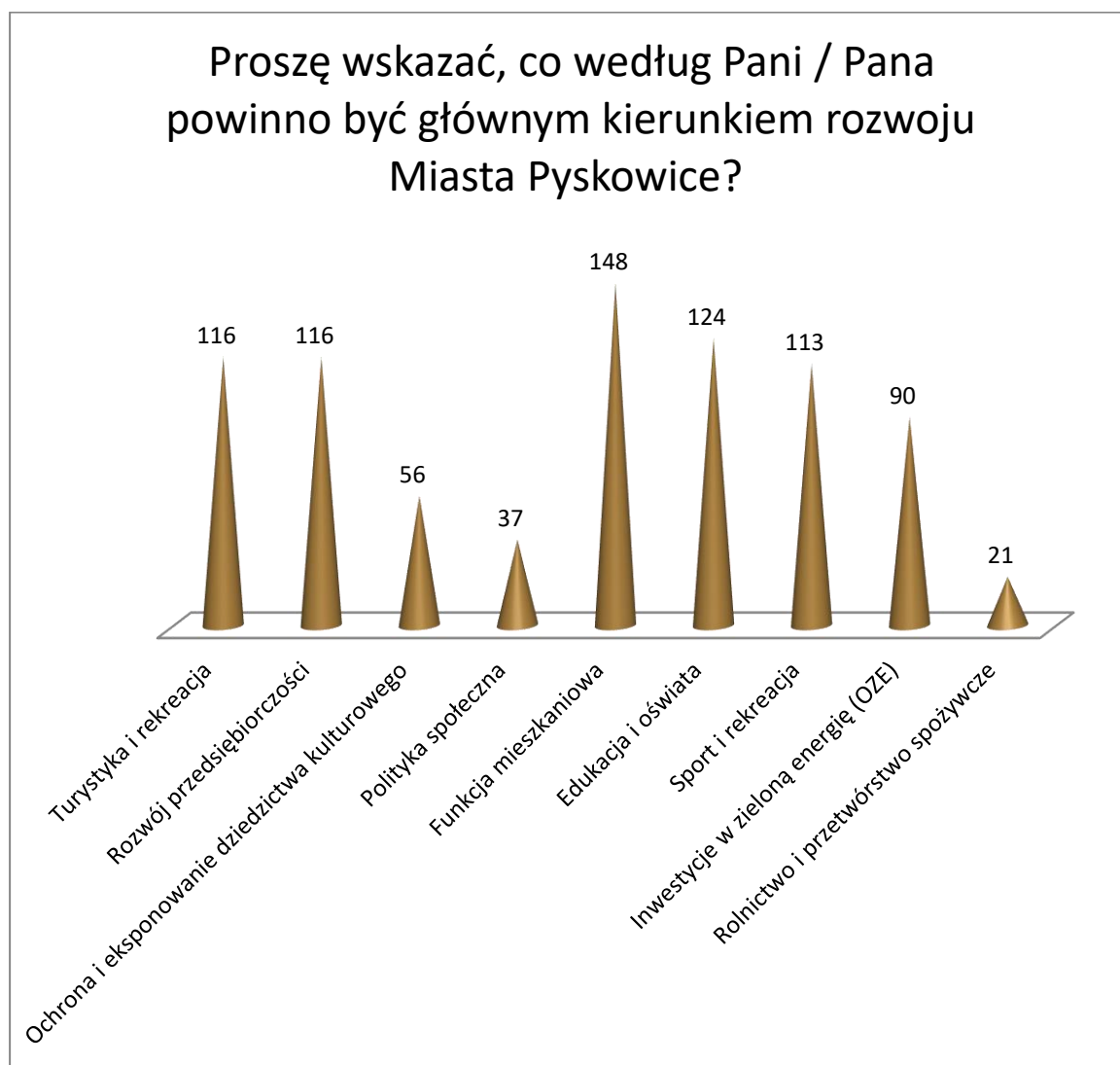

Respondenci mieli także możliwość wskazania własnej odpowiedzi, wpisując wypowiedź w rubrykę „inne”. Ankietowani wśród wypowiedzi wskazywali, iż miasto powinno także w budżecie Pyskowic priorytetowo traktować obszary takie jak:

- obszary zielone oraz przestrzeń publiczną;
- komunikacja w tym przede wszystkim, komunikacja alternatywna np. drogi rowerowe;
- wsparcie dla *startupów* oraz małych i średnich firm;
- działania społeczne;
- budownictwo mieszkaniowe.

Kolejne pytanie dotyczyło określenia przez respondentów głównego kierunku rozwoju dla Miasta Pyskowice. Najwięcej ankietowanych wskazało, iż miasto powinno skoncentrować się na funkcji mieszkaniowej (148 ankietowanych). Równie istotne dla Pyskowic obszary rozwojowe, według ankietowanych, to edukacja i oświata, turystyka i rekreacja oraz rozwój przedsiębiorczości.

Wykres 36. Kierunki rozwoju Miasta Pyskowice (w lb odpowiedzi) [N = 300]

W tym pytaniu respondenci również mieli możliwość wskazania własnej odpowiedzi, wpisując wypowiedź w rubrykę „inne”. Mieszkańcy biorący udział w badaniu wskazali, iż Miasto Pyskowice w realizowaniu rozwoju lokalnego powinno także działać w kierunku rozwoju sieci transportowej i komunikacji zbiorowej oraz rozwoju innowacyjności.

Wizja rozwoju miasta

Następne pytanie dotyczyło określenia wizji rozwoju miasta, z jaką najbardziej utożsamiają się mieszkańcy Pyskowic. Respondenci wskazali, iż Miasto Pyskowice powinno przede wszystkim być miastem dbającym o mieszkańców, z atrakcyjną ofertą czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych (155 ankietowanych). Szczegółowe wyniki obrazuje wykres nr 26.

Wykres 37. Wizja rozwoju Miasta Pyskowice (w 1b odpowiedzi) [N = 300]

